

Forslag

til

Lov om folkeskolen på Færøerne.

Fremsat den 10. januar 1962 af *undervisningsministeren*.

Afsnit I.

Folkeskolens begreb.

§ 1. Folkeskolen på Færøerne er den kommunale skole for børn i den undervisningspligtige alder samt de klasser, der i medfør af nærværende lov slutter sig hertil.

Stk. 2. Folkeskolens formål er at fremme og udvikle børnenes anlæg og evner, at styrke deres karakter og give dem nyttige kundskaber.

Stk. 3. Kristendomsundervisningen i folkeskolen skal være i overensstemmelse med folkekirkens evangelisk-lutherske lære.

Afsnit II.

Folkeskolens ordning.

§ 2. Folkeskolen består af en 7- eller 8-årig hovedskole, der kan videreføres med en 9. klasse, og kan desuden omfatte en 3-årig realafdeling.

Stk. 2. For børn, der på grund af talevanskeligheder, svagt syn, svag hørelse, små evner eller læsevanskeligheder ikke med tilstrækkeligt udbytte kan følge den almindelige undervisning, indrettes der så vidt muligt særundervisning.

Stk. 3. Skoler eller dele af skoler kan som centralskoler være fælles for flere skole-distrikter eller flere kommuner.

Stk. 4. De for købstadskolen gældende regler med hensyn til skolens ledelse og lærerlønningerne kan af skoledirektionen forlanges indført for bygdeskoler med mindst 1 klasse pr. årgang i 1.-7. skoleår og med realafdeling og kan efter indstilling fra de stedlige skolemyndigheder ved bestemmelse på skoleplanen indføres for andre bygdeskoler.

Undervisningsmin. j. nr. 39-9-1961.

47 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

§ 3. Skoledirektionen kan pålægge enhver kommune og ethvert skoleforbund at indrette hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, når der i kommunen henholdsvis fra vedkommende skoleforbunds område melder sig mindst 10 elever til undervisningen. Kommuner, der ikke — alene eller gennem skoleforbund — har indrettet 8. hovedskoleklasse henholdsvis 9. klasse, skal efter nærmere af undervisningsministeren efter samråd med Færøernes landsstyre fastsætte regler afholde udgifterne til undervisning og læremidler for de i vedkommende kommune hjemmehørende børn, der i det 8. henholdsvis 9. skoleår følger undervisningen i 8. hovedskoleklasse henholdsvis 9. klasse i en anden kommunes skole.

Stk. 2. Enhver kommune har pligt til at sørge for vederlagsfri undervisning i en realafdeling for de i kommunen hjemmehørende børn, hvis forældre begærer det, enten således at kommunen — alene eller gennem skoleforbund — indretter en realafdeling, eller således at kommunen efter nærmere af undervisningsministeren efter samråd med Færøernes landsstyre fastsætte regler betaler læremidlerne og undervisning af børnene i en anden kommunes (skoleforbunds) realafdeling eller i realafdelingen i en privat realskole, når kommunen har aftale med denne om optagelse af børn, hvis forældre ønsker det.

Stk. 3. Enhver kommune, der har indrettet 8. hovedskoleklasse, 9. klasse eller realafdeling, har i det omfang, hvori pladsforholdene tillader det, pligt til i de pågældende klasser at modtage elever med hjemsted i kommuner, der ikke selv — alene eller gennem skoleforbund — har indrettet de tilsvarende klasser.

Afsnit III.

Undervisningens ordning og omfang.

1. Almindelige bestemmelser.

§ 4. For hver kommune udfærdiges en *skoleplan*, der indeholder hovedbestemmelserne om ordningen af kommunens skolevæsen. I skoleplanen skal findes bestemmelser om:

- a) Skolernes benævnelse og distriktsområde, herunder om nogen af skolerne virker som centralskole for et større område.
- b) Hver enkelt skoles ordning og omfang i de i § 2, stk. 1-3 omhandlede henseender.
- c) Lærerembedernes antal, art og lønning.
- d) Skoleårets begyndelsestidspunkt.

Stk. 2. Har en kommunalbestyrelse med henblik på en centralisering af skolevæsenet inden for den enkelte kommune eller sammen med en eller flere nabokommuner truffet beslutning om nedlæggelse af en distriktsskole, skal dette bekendtgøres i de færøske aviser. Fremsætter mindst 80 pct. af de beboere i det pågældende skoledistrikt, der har valgt til kommunalbestyrelsen, inden en måned efter bekendtgørelsen skriftlig begæring derom, skal der af kommunalbestyrelsen foranstaltes en afstemning angående spørgsmålet om skolens nedlæggelse. Stemmeberettigede ved afstemningen er de beboere i skoledistriktet, der har valgt til kommunalbestyrelsen. De nærmere regler om afstemningen fastsættes af Færøernes landsstyre. Bliver resultatet af afstemningen, at mindst 80 pct. af de stemmeberettigede ønsker skolen opretholdt, kan den kun nedlægges, såfremt kommunalbestyrelsen efter førstkommande ordinære kommunevalg på ny træffer beslutning herom.

§ 5. To eller flere kommuner kan slutte sig sammen til et skoleforbund til helt eller delvis fælles ordning af skoleforholdene inden for kommunerne, jfr. § 2, stk. 3. Forinden beslutning herom træffes, skal beboerne i det område, skoleforbundet vil omfatte, have haft lejlighed til på et af vedkommende kommunalbestyrelse afholdt møde at udtale sig om sagen. For et sådant skoleforbund udfærdiges en fælles skoleplan.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens opgaver

over for skolevæsenet varetages for skoleforbundets vedkommende af en styrelse, bestående af repræsentanter for de interesserede kommuners kommunalbestyrelser, og skolekommissionens opgaver af en skolekommission, nedsat af kommunalbestyrelserne i fællesskab eller valgt af skoleforbundets styrelse.

Stk. 3. Udgifterne til de under skoleforbundet hørende skoler affholdes af de pågældende kommuner i forhold til det antal børn, de sender til skolerne, medmindre andet måtte være bestemt ved forbundets stiftelse.

Stk. 4. De nærmere regler om samarbejdet, om valg af styrelse og skolekommission, og om hvorvidt og hvorledes de enkelte kommuner skal kunne udtræde af fællesskabet, fastsættes ved en overenskomst, der stadfæstes af undervisningsministeriet, efter at Færøernes landsstyre og skoledirektionen har godkendt fællesskabets stiftelse og reglerne om dets ophør.

§ 6. For hver skole udarbejdes en *undervisningsplan*, indeholdende bestemmelser om

- a) undervisningen i klasserne er fælles eller særskilt for drenge og piger,
- b) undervisningstiden i de enkelte klasser,
- c) skolegangens nærmere ordning på de forskellige ugedage,
- d) undervisningsfagene,
- e) det mål, hvortil der bør nås,
- f) ferieplanen.

Stk. 2. Med hensyn til planen for kristendomsundervisningen og det ugentlige timeantal i kristendomsundervisning skal den sognepræst, der har tilsyn med kristendomsundervisningen, når han ikke er medlem af skolekommissionen, have lejlighed til at afgive en erklæring, der vedlægges undervisningsplanen, når den indsendes til stadfæstelse.

§ 7. Folkeskolens skoleår begynder den 1. august. Skoledirektionen kan dog tillade, at skoleåret begynder til et andet tidspunkt.

§ 8. Indskrivning i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse i henhold til anmeldelse, der som regel skal ske mindst 2 måneder forud.

Stk. 2. Tilflyttede børn indskrives efter reglerne i § 29 til enhver tid af skoleåret.

I tilfælde af sygdom og andre særlige omstændigheder indskrives også andre børn efter skoleårets begyndelse.

§ 9. Folkeskolen deles i klasser efter skolens børnetal. Hvor børnetallet tillader det, skal det tilstræbes, at der oprettes en klasse for hver årgang.

Stk. 2. Børnene opflyttes i klasserne efter alder, fremgang, modenhed og anlæg.

§ 10. Når gennemsnitstallet af børn i en skoles klasser, beregnet efter gennemsnittet af børnetallet i kalenderåret, i to på hinanden følgende år har overskredet 30 — fra 1. januar 1963 29 og fra 1. januar 1968 28 — skal gennemsnitsbørnetallet nedbringes. Ved beregningen af gennemsnitsbørnetallet må de i stk. 3 nævnte klasser samt særklasser ikke medregnes.

Stk. 2. Som regel sker ændringen ved oprettelse af et nyt lærerembede ved den pågældende skole og opførelse af de fornødne bygninger til klasselokale og eventuelt lærerbolig, men skoledirektionen kan, når omstændighederne taler derfor, bifalde, at forholdet ordnes på en af følgende måder:

1. Ved udskillelse af et nyt skoledistrikt og oprettelse af en ny selvstændig skole.
2. Ved omlægning af skoledistrikterne, således at børn fra visse dele af distriktet henvises til en anden skole i kommunen eller en nabokommune, med hvilken der er truffet overenskomst om deres undervisning i skolen.

Sådan henvisning må som regel ikke ramme børn, der allerede har påbegyndt skolegangen i den pågældende skole, og hvis forældre ønsker, at de skal fortsætte skolegangen der.

3. Ved overenskomst med en privat skole, der giver undervisning af samme art og omfang som folkeskolen i kommunen. Henvisning af børn til en sådan skole kan dog ikke foretages mod vedkommende børns forældres ønsker.

Stk. 3. Når elevtallet overskrider 30 — fra begyndelsen af skoleåret 1962-63 29 og fra begyndelsen af skoleåret 1967-68 28 — i klasser for 6. og 7. skoleår og 24 i klasser for 8.-10. skoleår, kan skoledirektionen forlange sådanne klasser delt. Kommunalbestyrelsen kan gennem landsstyret indanke

skoledirektionens afgørelse for undervisningsministeren.

§ 11. Skolekommissionen kan beslutte, at der skal gives hjemmene meddelelse om børnenes standpunkt, flid og opførelse.

Stk. 2. For børn, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør eller senere, skal skolen udfærdige afgangsbeviser, hvori der gives meddelelse om, hvilke fag undervisningen efter det 5. skoleår har omfattet, og om børnenes standpunkt i skrivning, i skriftlig og mundtlig færøsk, dansk og regning samt i yderligere to af skolen for hver enkelt klasse eller gruppe i klassen valgte fag og — for de børn, for hvem det ønskes — tillige i et fremmedsprog. Meddelelsen gives for hvert af fagene i ord. Den må tidligst i 8. hovedskoleklasse være baseret på særlige afgangsprøver i fagene. Der angives ingen gennemsnitskarakter eller hovedkarakter. Foruden meddelelserne om elevernes standpunkt i de nævnte fag gives der i afgangsbeviserne en samlet udtalelse om deres arbejde, standpunkt, flid og opførelse i skolen. For elever, der vil søge optagelse i en realafdeling eller 1. gymnasieklasse ved en anden skole end deres hidtidige, skal der foruden afgangsbeviset gives en særlig udtalelse om, hvorvidt vedkommende elev efter skolens skøn er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfylde, at det kan forventes, at eleven kan følge undervisningen i en realafdeling, henholdsvis i gymnasiet på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid.

§ 12. Læremidler, der benyttes ved undervisningen i folkeskolen, kan efter kommunalbestyrelsens afgørelse stilles til rådighed for samtlige børn på kommunens regning.

§ 13. I alle klasser bør der lægges mest mulig vægt på elevernes opøvelse til selvvirksomhed.

2. Hovedskolen.

§ 14. Det årlige timetal i hovedskolen skal i 1.-4. skoleår være mindst 720 timer, i 5.-7. skoleår mindst 1 200 timer og i 8.-9. skoleår normalt mindst 960 timer, hver på 50 minutter, eller et tilsvarende antal lektioner af kortere varighed. I 1.

skoleår kan det daglige timetal begrænses til 3 uden hensyn til, om det årlige timetal af 720 timer nås, under forudsætning af, at det samlede timetal i de fire første skoleår ikke bliver under 2 880 timer i alt.

Stk. 2. Ved skoler, hvor det samlede timetal i 1.-7. skoleår hidtil har været lavere end 6 480, skal undervisningen senest fra begyndelsen af skoleåret 1961-62 tilrettelægges således, at de i stk. 1 anførte timetal opnås. Skoledirektionen kan dog, når særlige forhold gør sig gældende, dispensere herfra. En sådan dispensation kan kun gives tidsbegrænset for højst 3 år ad gangen.

Stk. 3. Skoledagen må ikke overstige 4 klokketimer daglig i 1.-2. skoleår og 5 klokketimer daglig i 3.-4. skoleår. I 5.-9. skoleår må skoledagen ikke overstige 6 klokketimer daglig, men skoledirektionen kan tillade afvigelse herfra, når særlige forhold taler derfor.

§ 15. I 1.-5. skoleår skal undervisningen omfatte skriftlig og mundtlig færøsk, dansk og regning samt skrivning, kristendomsundervisning, historie, geografi, naturhistorie, legemsøvelser med lege, sang, tegning og for piger så vidt muligt håndgerning. Undervisningen planlægges med jævn fremadskriden, således at nævnte fag række først bliver fuldstændig i 4. skoleår. Småsløjd, sløjd og skolebade og med skoledirektionens tilladelse også andre fag kan optages på undervisningsplanen.

Stk. 2. I 6. og følgende skoleår fortsættes undervisningen i de i stk. 1, 1. pkt., nævnte fag. Desuden skal der optages undervisning i naturlære og i engelsk. Med skoledirektionens tilladelse kan der optages undervisning også i andre fag end de foran nævnte.

Stk. 3. I løbet af 7. skoleår skal der tilstræbes en afrunding af undervisningen i de fag, hvori dette må anses for ønskeligt af hensyn til de elever, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør. I fag, hvor det naturligt kan ske, skal undervisningen afpasses under hensyntagen til børnenes fremtidige virksomhed i det praktiske liv og deres fortsatte uddannelse. Ved optagelse af valgfri fag ved siden af de obligatoriske og ved bestemmelser i undervisningsplanen for de enkelte fag kan under-

visningen efter stedlige ønsker og behov tilrettelægges under hensyntagen til børnenes evner, anlæg og interesser. Fra skoleårets begyndelse skal det tilbydes de børn, hvis forældre ønsker det, og som efter skolens skøn kan have udbytte deraf, at deltage i undervisning i tysk og i matematik. Timetallet for de børn (klasser), der ikke deltager, må ikke nedsættes under det for klassen foreskrevne.

Stk. 4. I 8. og 9. skoleår videreføres undervisningen efter de for undervisningen i 7. skoleår foran fastsatte retningslinjer og med særligt henblik på at forberede elevernes overgang til almen eller faglig ungdomsundervisning. Der kan efter nærmere af skoledirektionen givne regler og under hensyntagen til de stedlige undervisningsmæssige muligheder foretages en deling i linjer, der tager sigte på elevernes fremtidige virksomhed inden for erhvervslivets forskellige grene, uden at der dog må meddeles en egentlig faglig undervisning.

Stk. 5. Ud over de foran fastsatte bestemmelser om undervisningen i hovedskolen gælder følgende: Ved skoler, hvor det samlede timetal i 1.-7. skoleår er lavere end 6 480, er tegning ikke obligatorisk, og skoledirektionen kan for sådanne skolars vedkommende efter en afvejelse af forholdene i de enkelte tilfælde bestemme, at der ikke skal undervises i fremmede sprog i 6. og 7. skoleår. Fra 6. skoleår skal der under færøsk gives orientering i islandsk og under dansk i svensk. Under historie optages samfundslære og afsnit af verdenshistorien. Under faget legemsøvelser skal der gives undervisning i gymnastik og idræt og, hvor der er mulighed derfor, især i svømning. I forbindelse med undervisningen i naturhistorie eller legemsøvelser skal der gives undervisning i sundhedslære, herunder alkohol-lære.

Stk. 6. Det må ved undervisningsplanernes udformning med den foran angivne fagkreds sikres, at der tilrettelægges en sammenhængende, fortløbende undervisning — hvorved der tages hensyn til den forskellige målsætning — for såvel de klasser, der sigter mod realafdelingen, som for de klasser, der peger mod den fortsatte undervisning i hovedskolens 8. klasse og 9. klasse. Der må være mulighed for elevernes overgang fra den ene afdeling til den anden.

Stk. 7. Ved skoler med to eller flere klasser pr. årgang i 1.-7. skoleår fordeles børnene fra begyndelsen af 6. skoleår i klasser på grundlag af deres standpunkt, evner og interesser. Børnenes placering ved delingen foretages efter skolens skøn og under hensyntagen til forældrenes ønsker. Skolens skøn baseres på dens almindelige indtryk af det enkelte barns evner og daglige skolearbejde, herunder resultatet af nogle af de skriftlige prøver i færøsk, dansk og regning, der indgår i skolearbejdet i det 5. skoleår. Disse prøver bør være ens inden for samme kommune (skoleforbund). Skoledirektionen kan efter indstilling fra de stedlige skolemyndigheder give tilladelse til, at børnene fortsætter i 6. og 7. skoleår uden denne deling. Efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler undlades delingen, hvis indehaverne af forældremyndigheden over et flertal af børnene i en 5. hovedskoleklasse ønsker, at klassen videreføres i 6. og 7. skoleår uden deling, men med differentieret undervisning i 7. skoleår, og såfremt en sådan ordning i det enkelte tilfælde er praktisk gennemførlig.

Stk. 8. Til kommunernes udgifter ved undervisning i 8. hovedskoleklasse og 9. klasse ydes der tilskud efter reglerne i § 30, stk. 1, i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., idet tilskuddet afholdes af statskassen og landskassen med halvdelen af hver.

§ 16. En folkeskole skal med den i stk. 2 omhandlede undtagelse have mindst 2 klasser for børnene i 1.-7. skoleår. Til undervisning i sløjd, jorddyrkning, husgerning og vævning samt i de i § 15, stk. 3 og 4, omhandlede valgfri fag og linjefag kan børn fra flere skoler samles på ét sted inden for en kommune eller et skoleforbund, og der kan indrettes skoleforbund alene til undervisning i disse fag.

Stk. 2. Overstiger børnetallet i en folkeskole ikke 18, kan børnene samles i én klasse med et elevtital af mindst 1 000 timer pr. år, hver på 50 minutter, eller et tilsvarende antal lektioner. De foran i § 14, stk. 3, fastsatte bestemmelser om skoledagens længde gælder også for sådanne skoler. En skole, der er indrettet på denne måde, skal først deles i to klasser, når det gennemsnitlige børnetal i to på hinanden følgende kalenderår har overskredet 24.

3. Realafdelingen.

§ 17. I realafdelingen gives der en fortsat almindennende undervisning, der slutter med en prøve (realeksamen).

Stk. 2. Realafdelingen består såvel ved kommunale som ved private realskoler af 3 etårige klasser i tilslutning til 7. skoleår.

§ 18. Optagelse i 1. realklasse er betinget af, at vedkommende elev er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldde, at det kan forventes, at han kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Eleven må have fulgt undervisningen i engelsk i 6. skoleår og i engelsk, tysk og matematik i 7. skoleår. Elever, der søger optagelse i en realafdeling på en anden skole end deres hidtidige, må fremlægge det afgangsbrev og den særlige udtalelse, som de ifølge § 11 kan begære af deres hidtidige skole.

Stk. 2. Det fastsættes af undervisningsministeren, i hvilke tilfælde optagelse af en elev i en realafdeling skal kunne betinges af, at eleven består en optagelsesprøve på den skole, i hvis realafdeling optagelse søges, og i hvilke tilfælde en elev, som vedkommende skole ikke anser for kvalificeret til optagelse i en realafdeling, skal kunne forlange optagelsesprøve afholdt.

Stk. 3. Optagelse i 1. realklasse af en elev, der ikke opfylder de i stk. 1 fastsatte betingelser om forudgående undervisning, samt optagelse senere end fra 1. realklasses begyndelse er betinget af, at vedkommende elev ved en optagelsesprøve godtgør, at han i modenhed og kundskaber står på samme trin som eleverne i den klasse, hvori han ønskes optaget.

Stk. 4. Ved oprykning fra 1. til 2. og fra 2. til 3. realklasse samt fra 2. realklasse til 1. gymnasieklasse afholdes der oprykningsprøver. Oprykningsprøven ved udgangen af 2. realklasse skal omfatte skriftlig prøve i færøsk, dansk, regning og matematik. De nærmere bestemmelser fastsættes i øvrigt af ministeren.

Stk. 5. Ministeren kan i særlige tilfælde meddele undtagelse fra foranstående regler.

§ 19. I realafdelingen skal der undervises i færøsk med islandsk, dansk med svensk,

religion, engelsk, tysk, regning, matematik, historie med samfundskundskab, geografi, naturhistorie, naturlære og legemsøvelser. Der kan gives elever i 2. og 3. realklasse, der måtte ønske det, undervisning i latin. Undervisning i andre fag kan optages med skoledirektionens godkendelse. I 3. realklasse kan der indrettes en teknisk linje med særlig hensyntagen til den matematisk-fysiske faggruppe.

Stk. 2. Faget matematik er valgfrit i 3. realklasse, dog ikke på den tekniske linje. De nærmere regler om de enkelte fags indhold og omfang fastsættes af undervisningsministeren efter samråd med Færøernes landsstyre.

Stk. 3. Om det årlige timetal og skoledagens længde i realafdelingen gælder de samme regler, som foran i § 14 er fastsat for 5.-7. skoleår i hovedskolen.

§ 20. Undervisningen i realafdelingens ældste klasse afsluttes med en afgangsprøve, der beregnes realeksamen.

Stk. 2. Realeksamen består af skriftlige og mundtlige prøver. Skriftlige prøver afholdes i færøsk, dansk, i engelsk eller tysk samt i regning og matematik. På den tekniske linje kan der i stedet for skriftlig prøve i et fremmedsprog anordnes en særlig prøve i fag under den matematisk-fysiske faggruppe. Mundtlige prøver afholdes i et af undervisningsministeren fastsat antal af de fag, hvori der i henhold til § 19 er undervist i realafdelingen. Der kan ikke holdes prøve i religion.

Stk. 3. Ved prøverne skal eleverne godtgøre, at de har nået den modenhed og kundskabsfyldte, der er sat som undervisningens mål.

Stk. 4. De skriftlige opgaver gives af ministeren. Ved de mundtlige prøver, der er offentlige, eksamineres der af vedkommende lærere, og spørgsmålene stilles af dem, men godkendes af censor.

Stk. 5. For elever, der har bestået realeksamen, udstedes beviser herfor med angivelse af deres årskarakterer og deres karakterer i de enkelte fag ved prøverne.

Stk. 6. Skemaer for beviser for realeksamen udfærdiges af ministeren efter indstilling fra skoledirektionen.

Stk. 7. De nærmere regler om realeksamen, herunder om bedømmelsen og om karaktergivning, fastsættes af ministeren.

Stk. 8. Ret til at afholde realeksamen samt til at udstede beviser for denne eksamen kan af ministeren tilstås kommunale eller private skoler på et vist åremål og på nærmere fastsatte betingelser.

Stk. 9. De, der ønsker at indstille sig til realeksamen uden at kunne indstilles som skoleelever ved en eksamensberettiget skole, må indstille sig til eksamen ved en af ministeren nedsat eksamenskommission.

Afsnit IV.

Lærerne.

§ 21. For at kunne overtage undervisning i folkeskolen på Færøerne skal den pågældende have gennemført den ved Færøernes seminarium anordnede læreruddannelse eller den almindelige læreruddannelse ved et dansk seminarium eller have gennemgået anden af undervisningsministeren i denne henseende godkendt læreruddannelse, der er af tilsvarende varighed og omfatter eller er suppleret med en prøve efter nærmere af ministeren fastsatte regler. Det er en betingelse for fast ansættelse i folkeskolen på Færøerne — bortset fra eksamensskolerne — at den pågældende har bestået eksamen i færøsk; sådan eksamen skal til enhver tid kunne tages ved Færøernes seminarium. Disse regler gælder også lærere, der ansættes i vandelærerembeder, jfr. stk. 3. Det påhviler de ansættende myndigheder at påse, at en lærer, der skal undervise i fagene kristendoms-kundskab, håndgerning, legemsøvelser eller musik, har gennemført det pågældende fag under sin uddannelse og opfylder betingelserne for at undervise i faget. Skoledirektionen er bemyndiget til under særlige forhold at tillade afvigelse fra disse bestemmelser. Med hensyn til betingelserne for ansættelse som aspirant eller tjenestemand i et lærerembede gælder i øvrigt bestemmelserne herom i lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne.

Stk. 2. For så vidt de ved bygdeskoleordnede skoler normerede lærerkræfter ikke

kan påtage sig undervisningen i alle de fag, undervisningsplanen omfatter, og der ikke i kommunen kan skaffes et rimeligt timetal til en timelærer med lærereksamen, kan skoledirektionen tillade, at undervisningen i de pågældende fag besørjes af særligt dertil uddannede faglærere.

Stk. 3. Til varetagelse af undervisningen på steder, hvor der kun er få undervisningspligtige børn, samt til midlertidig hjælp ved undervisningen andre steder, kan der af skoledirektionen antages vandrelærere i fornødent omfang. Vandrelæreres ansættelse gælder for et skoleår ad gangen.

§ 22. En lærer kan ansættes som lærer ved en bestemt skole eller ved en kommunes eller et skoleforbunds samlede skolevæsen og er i så fald pligtig at gøre tjeneste ved flere skoler inden for kommunen eller skoleforbundet. Vandrelærere kan ansættes ved flere skoler, uanset om disse ligger i forskellige kommuner.

Skoleinspektører, viceskoleinspektører og førstelærere ansættes dog altid ved en bestemt skole.

Afsnit V.

Undervisningspligt og skolepligt.

§ 23. Undervisningspligten indtræder ved skoleårets begyndelse for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 7 år, og ophører med udgangen af et skoleår for de børn, der på dette tidspunkt er fyldt 14 år.

Stk. 2. Et barn, der fylder 7 år i skoleårets første 6 måneder, skal optages i skolen ved skoleårets begyndelse, når dette forlanges af den for dets skolegang ansvarlige; det stilles da med hensyn til undervisningspligtens indtræden og ophør, som om det var fyldt 7 år før skoleårets begyndelse.

Stk. 3. Børn, der er ude over den undervisningspligtige alder, men som har begyndt undervisningen i det 8. skoleår, kan kun med skoledirektionens samtykke udskrives af skolen før denne undervisnings afslutning.

§ 24. Ansvaret for, at et undervisningspligtigt barn modtager fyldestgørende undervisning, har den, til hvis husstand barnet hører.

§ 25. Pligt til at søge folkeskolen har ethvert undervisningspligtigt barn, der ikke på anden måde får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Når et undervisningspligtigt barn indmeldes i en anerkendt privatskole, eller den for barnets undervisning ansvarlige skriftlig over for skolekommissionen erklærer selv at ville sørge for dets undervisning, kan barnet ikke fordres indskrevet i folkeskolen; foretages et sådant skridt af andre end dem, der har forældremyndigheden over barnet, skal det tiltrædes af disse.

Stk. 3. Anerkendte privatskoler er sådanne, der opfylder de i lovgivningen fastsatte betingelser for statstilskud, samt andre skoler, der af skoledirektionen anerkendes som sådanne, og endvidere eksamensberettigede realskoler.

Det påhviler lederen af en anerkendt privatskole ved hvert skoleårs begyndelse at tilstille skolekommissionen en fortegnelse over alle børn i skolen.

§ 26. Samtlige undervisningspligtige børn, der ikke er indmeldt i en anerkendt privatskole, eller med hensyn til hvilke den i § 25, stk. 2, omhandlede erklæring ikke er afgivet, indskrives ved undervisningspligtens indtræden i folkeskolen.

Stk. 2. Indmeldes barnet senere i en anerkendt privatskole, eller afgives den nævnte erklæring efter barnets indskrivning i folkeskolen, skal det på ny udskrives af denne.

§ 27. Lærerne fører ved forsømmelseslister kontrol med, at de i folkeskolen indskrevne børn følger undervisningen. Skolens leder fordeler dette arbejde mellem skolens lærere. På forsømmelseslisterne skal det angives, om der har været lovlig grund til forsømmelsen eller ikke.

Stk. 2. Denne kontrol omfatter også det 8. skoleår, idet de børn, der deltager i undervisningen i det 8. skoleår, betragtes som skolepligtige, så længe de ikke er udskrevet af skolen, jfr. § 23, stk. 3.

Stk. 3. Det påhviler den for et barns undervisning ansvarlige personligt eller skriftligt at meddele skolen underretning om grunden til barnets forsømmelser; ved længere tids sygdom eller ved gentagne kortere

forsømmelser på grund af sygdom kan lægeattest forlanges.

§ 28. Senest den 15. i den første måned i hvert kvartal afgiver skolens leder til skolekommissionen en fortegnelse over de i det forløbne kvartal stedfundne forsømmelser.

Stk. 2. Skønnes det, at der er grund til at påtale forsømmelser, kan skolekommissionen indkalde de for de pågældende børns undervisning ansvarlige til at give møde for skolekommissionen og afgive forklaring. Samlever forældrene i ægteskab, indkaldes de begge.

Stk. 3. På dette møde kan sagen enten slutes uden påtale eller med en advarsel, eller der kan ikendes de pågældende en bøde på 1 kr. for hvert barn for hver forsømt dag, hvilket beløb i gentagelsestilfælde kan stige indtil 3 kr. for hvert barn og hver dag; bøde ikendes altid, hvis den for undervisningen ansvarlige har undladt at give møde efter tilsigelsen uden at have anmeldt lovligt forfald; bøderne tilfalder kommunekassen. Om ikendte bøder afgiver skolekommissionen indberetning til kommunalbestyrelsen, som foranlediger bøderne inddrevet.

Stk. 4. Udreder den pågældende ikke den ikendte bøde, kan denne inddrives ved udpantning, og de bøder, der ikke indkommer herved, bliver at afsone i overensstemmelse med de i straffeloven af 15. april 1930 § 55 indeholdte forskrifter. I tilfælde af afsoning sammenlægges bøderne for alle de børn, for hvis skolegang én person har ansvar; er forældrene de ansvarlige, og samlever de i ægteskab, anses faderen for den ansvarlige.

Stk. 5. De i henhold til stk. 2 og 3 truffne beslutninger er endelige og kan ikke indankes for højere myndighed. En redegørelse for skolekommissionens behandling af forsømmelserne forelægges hvert kvartal for kommunalbestyrelsen, der afgør, om skolekommissionen fremtidig skal ændre sin fremgangsmåde. Endvidere sender skolekommissionen et eksemplar af forsømmelseslisten til skole direktionen med oplysning om, hvad der er foretaget i anledning af eventuelle ulovlige forsømmelser. I tilfælde, hvor skole-direktionen finder, at ulovlige forsømmelser ved en skole ikke modarbejdes tilstrækkeligt, kan skoledirektionen efter indhentet erklæring fra kommunalbestyrelsen give skole-

kommissionen påbud om at skærpe behandlingen af ulovlige forsømmelser.

§ 29. Ønskes et undervisningspligtigt barn udmeldt af folkeskolen eller en privat skole, påhviler det den for barnets undervisning ansvarlige at anmelde dette for lederen af den pågældende skole med angivelse af, hvor barnet fremtidig skal have undervisning. Skolens leder udfærdiger da et bevis for, at anmeldelse er sket, indeholdende den ved anmeldelsen givne oplysning om barnets fremtidige undervisning samt oplysning om barnets fødselsdag, vaccination og klasse i overensstemmelse med skolens protokol. En afskrift af dette bevis sendes af skolens leder til den skole, i hvilken barnet efter angivelsen fremtidig skal undervises; såfremt skolen ikke kan angives, eller barnet agtes undervist hjemme, sendes afskriften til skolekommissionen på det pågældende sted — i København til skole-direktionen.

Stk. 2. Det påhviler den for barnets undervisning ansvarlige senest 8 dage efter udmeldelsen enten at lade barnet indskrive til undervisning i en folkeskole eller en anerkendt privatskole eller at afgive den i § 25, stk. 2, omhandlede erklæring til skolekommissionens formand i den kommune, hvori han er hjemmehørende; det i stk. 1 omhandlede bevis afleveres samtidig til henholdsvis skolens leder og skolekommissionens formand.

Stk. 3. Finder sådan anmeldelse ikke sted, drager skolekommissionen i den kommune, hvortil flytning er sket, omsorg for, at barnet opføres på forsømmelseslisterne fra 8. dagen efter dets udmeldelse af den tidligere skole at regne, for så vidt folkeregistret på forespørgsel bekræfter, at barnet er tilflyttet kommunen. Viser det sig, at barnet ikke er tilflyttet kommunen, tilbagesendes beviset til den pågældende skoleleder i fraflytningskommunen, der indberetter sagen til skolekommissionen.

Afsnit VI.

Andre bestemmelser vedrørende undervisningen.

§ 30. En kommune inddeles som regel i skoledistrikter, der kan være større for

hovedskolens højere klasser og for realafdelinger end for hovedskolens lavere klasser. Det skal i så henseende tilstræbes, at børnene som regel i de 3 første årgange ikke får mere end $2\frac{1}{2}$ km til skole og i de følgende årgange ikke mere end $3\frac{1}{2}$ km. Skolekommissionen kan med kommunalbestyrelsens samtykke tillade, at børn søger skolen i et andet distrikt end det, hvortil de hører.

Stk. 2. Når det skønnes, at vejen til skole er uforholdsmæssig lang eller besværlig, kan skoledirektionen forlange, at kommunen drager omsorg for, at de pågældende børn ved ruteautomobil eller på anden måde befordres til skolen. Indrettes sådan befordring derefter på en af skoledirektionen godkendt måde, refunderer statskassen og landskassen tilsammen halvdelen af de dertil medgæede udgifter, jfr. § 31, stk. 3. Kommuner uden eksamensskole eller 8. hovedskoleklasse og 9. klasse kan med skoledirektionens godkendelse og skal efter dens forlangende yde tilskyd til eller fuldt ud afholde udgifterne ved befordring af de i vedkommende kommune hjemmehørende børn til og fra realklasser, henholdsvis 8. hovedskoleklasse og 9. klasse, uden for kommunen. Statskassen og landskassen refunderer tilsammen halvdelen af disse udgifter, jfr. § 31, stk. 3.

§ 31. Det påhviler kommunen at drage omsorg for, at alle undervisningspligtige børn, hvis forældre ønsker dem indskrevet i folkeskolen, kan få fyldestgørende undervisning.

Stk. 2. I tilfælde, hvor der på grund af et barns svagelighed af en kommune må indrettes særundervisning for barnet, bidrager statskassen og landskassen, når ordningen er godkendt af skoledirektionen, med tilsammen $\frac{1}{3}$ af de dertil medgæede udgifter, jfr. stk. 3. Medfører barnets helbredstilstand, at det må tage langvarigt ophold til behandling uden for sin hjemstedskommune, afholdes udgifterne til særundervisning af hjemstedskommunen med tilskud af statskassen og landskassen som ovenfor anført.

Stk. 3. Udgiften til tilskud i henhold til bestemmelserne i § 30 og i nærværende paragraf afholdes af statskassen og landskassen med halvdelen af hver.

§ 32. Når et barn tilhører folkekirken, kan dets forældre ved et skoleårs begyndelse skriftligt til skolekommissionen erklære, at de ønsker selv at sørge for barnets undervisning i kristendomskundskab, og barnet fritages da for skolens kristendomsundervisning, når en af folkekirkens præster erklærer, at han overtager tilsynet med barnets undervisning i kristendomskundskab. Samlever forældrene i ægteskab, skal erklæringen om barnets fritagelse for kristendomsundervisning i skolen være underskrevet af dem begge i forening.

Stk. 2. Børn, der ikke tilhører folkekirken, skal, når forældrene forlanger det, fritages for deltagelse i skolens kristendomsundervisning, og tilsynet med deres religiøse opdragelse påhviler derefter, når børnene tilhører et trossamfund uden for folkekirken, dette trossamfund. Det påhviler dog forældre eller værge at drage omsorg for, at barnet, hvad enten det tilhører et trossamfund eller ikke, ikke savner oplysning om de almindelige regler for livet i et ordnet samfund. Forsømmes barnet i så henseende, må skolen give det den fornødne undervisning.

Stk. 3. Elever i realafdelingen, der ikke tilhører folkekirken, skal helt eller delvis fritages for undervisning i religion, når deres forældre eller værger fremsætter forlangende derom.

§ 33. Hvis en fastansat lærer, hvem det påhviler at undervise i kristendomskundskab eller i realafdelingen i religion, ønsker sig fritaget for at meddele denne undervisning og derom indsender motiveret andragende til skolekommissionen, skal denne, hvis sagen ikke kan ordnes på tilfredsstillende måde ved ombytning af timer mellem skolens lærere, overdrage kristendomsundervisningen til en af skoledirektionen godkendt person for et honorar, der skal svare til lærerens samlede lønning pr. undervisningstime.

§ 34. Med hensyn til børn af medlemmer af trossamfund uden for folkekirken, hvis lære gør afvigelser fra de i denne lov indeholdte bestemmelser til en samvittighedssag for forældrene, kan skoledirektionen efter indhentet erklæring fra de stedlige skolemyndigheder tillade afvigelser fra lovens

bestemmelser om undervisningens ordning på nærmere fastsatte betingelser.

§ 35. Tiden for konfirmationsforberedelsen fastsættes ved forhandling mellem skolekommissionen og præsterne i kommunen. I denne forhandling deltager alle ledere af offentlige og private skoler i kommunen. Den fornødne tid til konfirmationsforberedelse skal sikres denne, og ved fastlæggelse af tiden bør det iagttages, at skolens arbejde lider mindst muligt afbræk.

§ 36. Ved enhver skole, hvor der undervises over 50 børn, skal der inden en nærmere fastsat frist være indrettet en gymnastiksal med tilhørende omklædningsværelser og badeindretning. Fritagelse for opfyldelsen af nævnte pligt kan kun indrømmes en kommune, når kommunalbestyrelsen over for skoledirektionen godtgør, at der på anden måde er sikret skolens elever og den voksne ungdom adgang til en passende gymnastiksal.

Stk. 2. Ved skoler som de i stk. 1 omhandlede skal enten legepladsen have en sådan størrelse, at den kan anvendes til boldspil, eller der skal på anden måde skaffes børnene adgang til at øve idræt. Skoledirektionen kan dog fritage for opfyldelsen af dette krav, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 3. Før undervisningen i gymnastik — skolestuegymnastik dog undtagen — skal hvert barn fra 4. skoleår og opefter foretage omklædning, og øvelserne skal foregå i gymnastikdragt.

§ 37. Intet skolepligtigt barn må anvendes til erhvervsmæssigt arbejde forud for skoletiden på de dage, det skal gå i skole.

Stk. 2. Ved erhvervsmæssigt arbejde forstås i denne lov arbejde mod vederlag uden for barnets hjem.

Stk. 3. Overtrædelse af de i denne paragraf fastsatte bestemmelser behandles som skoleforsømmelser i overensstemmelse med reglerne i § 28.

§ 38. I enhver skole skal der inden en nærmere fastsat frist være indlagt vand med haner til håndvask.

Stk. 2. Skoledirektionen kan efter forhandling med landslægen påbyde foretaget

sådanne ændringer ved skolernes toiletter, at disse kommer i en sundhedsmæssig tilfredsstillende stand; det skal i så henseende tilstræbes, at der, samtidig med at det i stk. 1 omhandlede vandindlæg finder sted, indrettes vandklosetter.

Stk. 3. Det kan forlanges, at børnene benytter skiftesko i undervisningstimerne.

Stk. 4. Er der til kommunens skolevæsen knyttet skoletandpleje, skolebespisning eller skolebadning, optages de nærmere bestemmelser herom på skoleplanen.

§ 39. Benyttelse af en skoles lokaler til andet formål end skolens undervisning må kun ske i det omfang, hvori det er foreneligt med skolens tarv. Bestemmelse i så henseende træffes af kommunalbestyrelsen efter indstilling af skolekommissionen, der forinden skal indhente lærerrådets erklæring; opstår der spørgsmål om, hvorvidt brugen af skolelokaler strider imod skolens tarv, skal sagen forelægges skoledirektionen til endelig afgørelse.

Stk. 2. Alle lokaler, til hvis opførelse der er givet tilskud af statskassen og landskassen, skal af kommunalbestyrelsen stilles til rådighed for undervisning og oplysning, der tilbydes kommunens beboere, efter regler, der fastsættes af skoledirektionen.

§ 40. De til opførelse af skolebygninger, gymnastikhuse og lærerboliger samt til anlæg af haver for lærere, lege- og gymnastikpladser, idrætspladser og skolehaver fornødne grundstykker kan erhverves ved ekspropriation.

Stk. 2. Ekspropriation foretages efter de i lov nr. 69 af 7. maj 1881 fastsatte regler.

§ 41. Alle med skolevæsenets ordning og drift forbundne udgifter afholdes af kommunen, for så vidt der ikke i henhold til lovgivningen er udtrykkelig hjemmel for, at udgiften helt eller delvis påhviler staten, landskassen eller andre.

Stk. 2. Såfremt en kommune undlader at opfylde de den i henhold til skolelovgivningen påhvilende forpligtelser af økonomisk karakter, kan Færøernes landsstyre efter anmodning fra skoledirektionen lade de pågældende foranstaltninger udføre for vedkommende kommunes regning.

§ 42. Undervisningsministeren er efter samråd med Færøernes landsstyre bemyndiget til for kommuner, der ønsker iværksat et forsøgsarbejde inden for folkeskolen, at godkende sådanne hertil sigtende afvigelser fra de i denne lovs afsnit II og III indeholdte bestemmelser angående folkeskolens (hovedskolens og realafdelingens) ordning og undervisningens ordning og omfang, som vil være forenelige med fastholdelsen af folkeskolens mål. For realafdelingens vedkommende kan kun sådanne afvigelser godkendes, som ikke har til følge, at elevernes muligheder for at gøre brug af deres skoleuddannelse som grundlag for videregående studier eller for rettigheder i andre henseender forringes.

Afsnit VII.

Folkeskolens styrelse og tilsyn inden for de enkelte kommuner.

§ 43. Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelse om alle forhold vedrørende folkeskolen, der ikke er henlagt til andre myndigheder.

Stk. 2. Alle sager, der er henlagt til skolekommissionen, men som medfører forøgede udgifter for kommunen, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse.

§ 44. Kommunalbestyrelsen udarbejder forslag til kommunens skoleplan og til ændringer i denne på grundlag af udkast, afattede af skolekommissionen. Forslaget indsendes til skoledirektionen til stadfæstelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen godkender de af skolekommissionen afattede forslag til undervisningsplaner for kommunens skoler og til ændringer i disse. Forslagene indsendes til skoledirektionen til stadfæstelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at der føres årlige fortegnelser over alle undervisningspligtige børn i kommunen med angivelse af, hvor de nyder skoleundervisning.

§ 45. Tilsynet med og styrelsen af kommunens skoler føres af en skolekommission.

Stk. 2. Samtidig med valg af kommunalbestyrelse og efter samme regler som for dette vælges der for hver kommune en skolekommission, der efter kommunalbe-

styrelsens afgørelse kan bestå af 3 eller 5 medlemmer. Valget gælder for 4 år. Er der af to eller flere kommuner oprettet et skoleforbund, vælges skolekommissionen af de pågældende kommunalbestyrelser i fællesskab eller af skoleforbundets styrelse, jfr. § 5, stk. 2.

Stk. 3. Valgbar til skolekommissionen er enhver i skolekommissionskredsen bosat mand eller kvinde, der er valgbar til lagtinget. Sognepræsten kan vælges til medlem af enhver skolekommission inden for præstegældet. Mister et medlem af skolekommissionen sin valgbarhed til lagtinget, udtræder han af skolekommissionen. Ønsker et medlem af skolekommissionen at nedlægge sit hverv, træffer de øvrige medlemmer afgørelse af, om dette kan ske, dog at denne afgørelse, hvis den går medlemmet imod, kan indankes for skoledirektionen. Udtræder både et medlem og dets stedfortræder af skolekommissionen, vælger kommunalbestyrelsen et nyt medlem for resten af valgperioden.

Stk. 4. Efter indstilling af kommunalbestyrelsen kan skoledirektionen bestemme, at en kommune deles i flere områder hvert med sin skolekommission.

§ 46. Skolekommissionen påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen nyder en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen, og træffer foranstaltninger til undervisning af undervisningspligtige børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning.

Stk. 2. Den fører tilsyn med, at de i kommunens skoler indskrevne børn følger undervisningen på tilbørlig måde, og den håndhæver lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser; opkrævningen af bøder finder dog sted ved kommunalbestyrelsens foranstaltning.

Stk. 3. Den fører tilsyn med, at privat underviste børn modtager fyldestgørende undervisning efter lovgivningens regler. Hjemmeunderviste børn kan dog, når skoledirektionen skønner, at undervisningen er forsvarlig, fritages for dette tilsyn.

§ 47. Skolekommissionen fører tilsyn med kommunens skoler.

Stk. 2. Den bestemmer efter forhandling med lærerrådet, hvilke undervisningsmidler

skolerne må benytte. Til indførelse af nye hjælpemidler ved undervisningen i kristendomskundskab og religion kræves dog samtykke fra vedkommende menighedsråd. Kræver indførelsen af nye lærebøger forøgede udgifter, gør skolekommissionen herom indstilling til kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Den stiller efter forhandling med lærerrådet ved en skole forslag til kommunalbestyrelsen om anskaffelse af nyt materiel til den pågældende skoles lokaler og om udvidelse eller forbedring af disse.

Stk. 4. Den godkender efter indstilling fra lærerrådet — for købstadordnede skoler fra skoleinspektøren efter samråd med lærerne — arbejdets fordeling mellem lærerne, for så vidt dette ikke er fastsat i undervisningsplanen, samt den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 5. Efter samråd med lærerrådet berammer og leder den årsprøverne i de af folkeskolens klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret eksamen, og fastsætter prøvernes ordning og omfang.

Stk. 6. Den antager — for bygdeskolernes vedkommende under forbehold af skoledirektionens godkendelse — løse vikarer ved kommunens skoler.

Stk. 7. Ansøgninger fra en lærer om embedsstillinger fremsendes gennem skolekommissionen og kommunalbestyrelsen — for købstadordnede skolers vedkommende med påtegning af skoleinspektøren eventuelt tillige af stadsskoleinspektøren, hvor en sådan findes. Læreren har ret til gennem en afskrift at blive gjort bekendt med de af skoleinspektøren, stadsskoleinspektøren, skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen givne påtegninger. I de tilfælde, hvor en foresats udtalelse går ud på, at ansøgeren anses for uegnet til den ansøgte stilling, skal påtegningen indeholde oplysning om, hvori uegnetheden består.

§ 48. Skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af samtlige på kommunens skoleplan normerede embeder.

Stk. 2. Den kan tage spørgsmål om afskedigelse af en lærer op til drøftelse og derom gøre indstilling til kommunalbestyrelsen.

§ 49. Skolekommissionen udarbejder efter samråd med fælleslærerrådet forslag til undervisningsplanen, for så vidt denne

er fælles for alle kommunens skoler, og til kommunens skoleplan og efter samråd med lærerrådet udkast til undervisningsplaner for de enkelte skoler; disse udkast indsendes derefter til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Den udfærdiger efter samråd med fælleslærerrådet et ordensreglement for kommunens skoler.

Stk. 3. Den udarbejder de årlige beretninger om kommunens skolevæsen og indsender disse til landsskolekonstulenten.

Stk. 4. Den gør indstilling til kommunalbestyrelsen om skolelokalernes benyttelse til andet formål end undervisning efter forinden at have indhentet erklæring fra lærerrådet ved den pågældende skole, jfr. § 39.

Stk. 5. Planer og tegninger til nye skolebygninger eller udvidelse af bestående skoler forelægges skolekommissionen til erklæring efter forudgående erklæring fra fælleslærerrådet, for så vidt det angår en ny central-skole, der skal afløse flere af kommunens skoler, fra lærerrådet, for så vidt det kun angår en enkelt skole.

Stk. 6. Den skal efter forudgående erklæring fra fælleslærerrådet udtale sig om regler vedrørende skolelægeordning, skoletandlægeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.

§ 50. Skolekommissionen vælger selv sin formand og vedtager sin forretningsorden, der kan indeholde bestemmelser om valg af et forretningsudvalg til afgørelse af løbende forretninger.

Stk. 2. I skolekommissionens møder deltager lederne af de under kommissionen hørende skoler. Skolelederne deltager uden stemmeret i forhandlingerne, dog deltager de ikke i møder om embedsbesættelser eller i andre møder efter skolekommissionens beslutning.

Stk. 3. Der holdes møde, når formanden finder det nødvendigt, eller det forlanges af 2 af medlemmerne. Ingen gyldig beslutning kan tages, når ikke et flertal af medlemmerne stemmer for beslutningen. Alle beslutninger indføres i en forhandlingsprotokol. Enhver deltager i mødet kan forlange, at hans særmening i korthed tilføres protokollen, og et udskrift heraf medsendes ved sagens fremsendelse til andre myndigheder. Ved hvert mødes slutning underskrives

protokollen af de tilstedeværende medlemmer og skoleledere.

§ 51. Skolekommissionen er berettiget til at udtale sig om alle forhold, der vedrører kommunens skolevæsen, før afgørelse herom træffes af kommunalbestyrelsen eller højere myndighed, og forpligtet til at afgive erklæring om alle skolespørgsmål, der forelægges den af kommunalbestyrelsen eller højere myndighed.

Stk. 2. Den er berettiget til at tage alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen under behandling og derom stille forslag til kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Efter indstilling af skolekommissionen fastsættes på kommunens budget et beløb til afholdelse af de med skolekommissionens virksomhed forbundne udgifter.

§ 52. Sognepræsten eller en anden af provsten på Færøerne godkendt præst i kommunen har ret til at overvære kristendomsundervisningen i præstegældets skoler.

§ 53. For at fremme samarbejdet mellem skole og hjem bør skolelederne med regelmæssige mellemrum indbyde elevernes forældre til et møde med skolens lærere. Til sådanne møder indbydes endvidere medlemmerne af kommunalbestyrelsen og skolekommissionen. Ved møderne kan skolens forhold og undervisningen i sin helhed drøftes, ligesom forældre med de enkelte lærere kan drøfte eventuelle spørgsmål vedrørende deres barns forhold i skolen.

Afsnit VIII.

Overledelse og overtilsyn.

§ 54. Færøernes skoledirektion består af rigsombudsmanden som formand, provsten på Færøerne samt 3 af lagtinget valgte medlemmer. Samtidig med valget af disse medlemmer, hvis valg gælder for lagtingets valgperiode, vælger lagtinget for samme periode en stedfortræder for hver af de pågældende.

Stk. 2. Skoledirektionen fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 3. Der kan ansættes en skoledirektør, der er skoledirektionens forretningsfører, og hvem dele af den skoledirektionen tillagte myndighed kan overdrages.

Stk. 4. Skoledirektøren deltager i skoledirektionens møder og forhandlinger.

Stk. 5. De nærmere regler om skoledirektørens myndighed og forretningsområde fastsættes i en af skoledirektionen udarbejdet instruks, der stadfæstes af undervisningsministeriet efter samråd med Færøernes landsstyre.

Stk. 6. For at kunne ansættes som skoledirektør kræves det, at den pågældende har øvet lærergerning i en årrække. Skoledirektørens lønning andrager 33 000 kr. årlig, stigende efter 3 år til 35 100 kr., og han omfattes i øvrigt af de i lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne fastsatte regler.

Stk. 7. Skoledirektøren kan med skoledirektionens godkendelse antage fornøden medhjælp. Lønningsudgiften for skoledirektøren afholdes af statskassen og landskassen efter den for lærerlønningsudgifter gældende fordelingsregel, medens andre administrationsudgifter afholdes af statskassen og landskassen med halvdelen af hver.

§ 55. Skoledirektionen fører tilsyn med, at de gældende bestemmelser for skolevæsenet på Færøerne overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes, og er med henblik herpå berettiget til at besøge alle skoler og af skolekommissionerne og kommunalbestyrelserne at fordre sig alle oplysninger meddelt.

Stk. 2. Skoledirektionen stadfæster skoleplaner og ændringer i disse. Om foretagne ændringer i bestående skoleplaner sendes meddelelse til undervisningsministeriet og Færøernes landsstyre.

Stk. 3. Skoledirektionen stadfæster undervisningsplanerne for de under skoledirektionen hørende skoler.

Stk. 4. Den har kaldsret til alle de lærerembeder, som ikke besættes af kongen.

§ 56. Skoledirektionen afgør alle sager angående lønforskud i henhold til lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne.

Stk. 2. Den godkender — efter indhentet erklæring fra landslægen og landsskolekonsulenten — planer og overslag vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger — herunder tjenesteboliger, gymnastiksale og faglokaler — og valget af byggepladser; ved behandlingen af disse

sager kan direktionen som medhjælp antage en rådgivende arkitekt. Spørgsmål om tilskud fra statskassen og landskassen skal altid forelægges undervisningsministeren og Færøernes landsstyre til afgørelse. Skoledirektionens afgørelse vedrørende godkendelse af tjenesteboliger kan af den pågældende lærer gennem Færøernes landsstyre indankes for undervisningsministeren.

Stk. 3. Den meddeler lærere rejsetilladelse til udlandet.

Stk. 4. Den godkender valget af vikarer, vakancelærere og hjælpelærere.

Stk. 5. Den afgør efter reglerne i lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne sager om flyttegodtgørelse samt om, hvorvidt en lærer kan have bibeskæftigelse ved siden af sin embedsgerning.

§ 57. Skoledirektionen skal udtale sig om alle skolesager, der skal forelægges undervisningsministeren og Færøernes landsstyre.

Stk. 2. Den skal afgive erklæring i alle sager, der forelægges den af undervisningsministeren eller Færøernes landsstyre.

Stk. 3. Den er berettiget til at tage alle spørgsmål, der er af betydning for skolevæsenet på Færøerne, under behandling og derom gøre indstilling til undervisningsministeren og Færøernes landsstyre.

§ 58. Til folkeskolen på Færøerne er knyttet en landsskolekonsulent.

Stk. 2. For at kunne opnå ansættelse som landsskolekonsulent kræves det, at den pågældende i en årrække har øvet lærergerning i folkeskolen på Færøerne.

Stk. 3. Landsskolekonsulenten lønnes efter lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne (7. lønningsklasse). Såfremt landsskolekonsulenten virker som medhjælper for statskonsulenten for folkeskolen, jfr. § 59, tillægges der ham yderligere et ikke-pensionsgivende honorar på 1 500 kr. årlig, hvortil udgiften afholdes af statskassen og landskassen efter de for andre lærerlønningsudgifter gældende regler. Landsskolekonsulenten får i et nærmere bestemt omfang godtgjort kontor- og rejseudgifter, der afholdes af statskassen og landskassen med halvdelen af hver.

Stk. 4. Såfremt landsskolekonsulenten ikke på tilfredsstillende måde varetager de

ham påhvillende hverv inden for embedsområdet, kan der efter indstilling af skoledirektionen meddeles den pågældende afsked således, at der tillægges ham først ventepenge og derefter pension efter de herom gældende regler. Sådan afskedigelse afskærer ikke den pågældende fra på ny at søge embede andetsteds.

§ 59. Landsskolekonsulenten er skoledirektionens pædagogiske rådgiver. Iøvrigt er det hans opgave at være vejledende og rådgivende for de under direktionen hørende folkeskoler. Han er endvidere forpligtet til i det omfang, hvori det pålægges ham, at virke som medhjælper for statskonsulenten for folkeskolen ved tilsynet med realafdelingerne.

Stk. 2. Landsskolekonsulenten skal efter skoledirektionens nærmere anvisning besøge skolerne på Færøerne.

§ 60. Landsskolekonsulenten deltager i skoledirektionens møder og forhandlinger.

Stk. 2. Han skal udtale sig om alle forslag til skoleplaner og undervisningsplaner og forslag til ændringer i disse samt om alle andre sager, der af skoledirektionen forelægges ham til erklæring. Hans erklæring skal medfølge i alle sager, der af skoledirektionen forelægges ministeriet og landsstyret.

Stk. 3. Han er berettiget og på begæring af den stedlige skolestyrelse forpligtet til at træde i direkte forhandling med skolekommissionen angående sager vedrørende en kommunes skolevæsen, således at der gives ham adgang til på et møde at deltage i forhandlingen om den pågældende sag.

Stk. 4. Han planlægger sammen med et udvalg af Færøernes lærerforening instruktionskursus for lærere.

Stk. 5. Han modtager de årlige indberetninger fra skolekommissionerne vedrørende kommunernes skolevæsen og udarbejder på grundlag af disse sammen med skoledirektionen en samlet indberetning om skolevæsenet på Færøerne. Han udarbejder årligt en indberetning om arbejdet i skolerne. Begge indberetninger indsendes gennem skoledirektionen til undervisningsministeriet og Færøernes landsstyre.

Stk. 6. De nærmere regler for landsskolekonsulentens virksomhed fastsættes ved en af undervisningsministeren efter samråd

med Færøernes landsstyre udfærdiget instruks.

§ 61. Til folkeskolen på Færøerne kan knyttes en konsulent for særundervisningen.

Stk. 2. Konsulenten skal bistå skoledirektionen, landsskolekonsulenten og skolerne ved spørgsmål om undervisning af børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning, og ved andre skolespørgsmål, der kræver særlig indsigt i børnepsykologien.

Stk. 3. Konsulenten kan enten stille hele sin arbejdskraft til rådighed, eller det kan være en på Færøerne virkende lærer, der i det fornødne omfang frigøres for sit undervisningsarbejde. De nærmere regler om hans virksomhed fastsættes i en instruks, der efter skoledirektionens indstilling stadfæstes af undervisningsministeriet efter samråd med Færøernes landsstyre.

Stk. 4. Stiller konsulenten ikke hele sin arbejdskraft til rådighed, lønnes han med et honorar, der udredes som andre lærerlønningsudgifter; stiller han derimod hele sin arbejdskraft til rådighed, normeres der en tjenestemandsstilling for ham med lønning efter lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne (6. lønningsklasse).

Stk. 5. Udgifterne til konsulentens kontor og rejser afholdes af statskassen og landskassen med halvdelen af hver.

Afsnit IX.

Folkeskolens indre styrelse.

§ 62. Ved enhver bygdeskoleordnet skole med flere fastansatte lærere ansættes en af disse som førstelærer.

Stk. 2. Det påhviler førstelæreren at besørge skolens administration og føre tilsyn med den daglige orden. Omfanget af hans gerning som førstelærer i det hele kan bestemmes af skolekommissionen gennem en instruks, der stadfæstes af skoledirektionen.

§ 63. Ved enhver skole med købstadskoleordning ansættes en skoleinspektør. Skoleinspektøren har tilsynet med og ledelsen af skolens hele virksomhed, og det påhviler blandt lærerpersonalet særlig ham at arbejde på overholdelsen af skolens orden

samt på, at der i dens undervisning kan være den fornødne enhed i overensstemmelse med undervisningsplanen.

Stk. 2. Det kan ved bestemmelse på kommunens skoleplan fastsættes, at dele af den administration, som med hensyn til kommunens samlede skolevæsen påhviler kommunalbestyrelsen og skolekommissionen, skal henlægges til en skoleinspektør. For så vidt det på denne måde overdrages den pågældende at føre tilsyn med det samlede skolevæsen, benævnes han stadsskoleinspektør. Stadsskoleinspektøren deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder og forhandlinger.

Stk. 3. Til hjælp for skoleinspektørerne ved skolernes administration og udfærdigelse af skriftlige arbejder ansættes viceinspektører efter de i lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne angivne regler.

Stk. 4. For viceinspektører, skoleinspektører og stadsskoleinspektører udfærdiger skolekommissionen instrukser, der efter at have været forelagt fælleslærerrådet til erklæring godkendes af skoledirektionen.

§ 64. Ved enhver folkeskole med mere end to fastansatte lærere danner de fastansatte lærere — herunder skoleinspektøren — timelærere og de faste vikarer et lærerråd. Samtlige skoleinspektører, fastansatte lærere, timelærere og faste vikarer i en kommune danner et fælleslærerråd. Lærerrådene og fælleslærerrådet vælger selv deres formand og fastsætter deres forretningsorden. Fælleslærerrådet kan nedsætte et forretningsudvalg, der afgiver erklæring på dettes vegne efter derom i forretningsordenen givne regler.

Stk. 2. Lærerrådene træffer bestemmelse om, hvorvidt et barn skal rykkes op i næste klasse, være oversidder eller henvises til særundervisning.

Stk. 3. Fælleslærerrådets erklæring skal af skolekommissionen indhentes om følgende forhold:

- a) Forslag til skoleplan.
- b) Forslag til undervisningsplan, når denne er fælles for alle kommunens skoler.
- c) Planer og tegninger til alle nyoprettede skoler.
- d) Regler om skolelægeordning, skoletandlægeordning og skolebespisning.

e) Ordensreglement for skolerne.

Stk. 4. Lærerrådets erklæring skal af skolekommissionen indhentes om følgende:

- a) Forslag til undervisningsplan, der kun gælder den enkelte skole.
- b) Indførelse af nye undervisningsmidler.
- c) Årsprøvens ordning og omfang.
- d) Udvidelse og forbedring af skolelokalerne og disses forsyning med materiel.
- e) Planer og tegninger til nye bygninger for eller om- og tilbygning af den pågældende skole.
- f) Skolelokalernes anvendelse til andre formål end undervisning.
- g) Arbejdets fordeling mellem lærerne, for så vidt dette ikke er fastsat i undervisningsplanen, samt den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 5. Lærerrådene og fælleslærerrådet er forpligtede til at udtale sig om enhver sag, der forelægges dem af de kommunale myndigheder. De har ret til at indgive forslag til skolekommissionen eller gennem denne til kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Deres erklæringer skal medfølge ved en sags forelæggelse for den højere myndighed.

Stk. 7. Skoledirektionen fastsætter de nærmere regler for lærerrådernes og fælleslærerrådets virksomhed.

Stk. 8. Når en skole kun har én eller to fastansatte lærere, træder erklæring fra enhver af disse i stedet for lærerrådets erklæring, og de har hver for sig de lærerrådet efter ovenstående tillagte rettigheder og pligter.

Afsnit X.

Kaldelse og afskedigelse af lærere.

§ 65. Ved indtrædende ledighed opslås lærerembeder ledige efter de i lov om lønninger m. v. til lærere ved folkeskolen på Færøerne fastsatte regler.

Stk. 2. Når ansøgningsfristen er udløbet, udfærdiger skoledirektionen en fortegnelse over samtlige ansøgere med særlig angivelse af, hvilke af disse der ikke opfylder lovgivningens betingelser for at kunne få ansættelse som aspirant eller tjenestemand i det pågældende embede, og sender samtlige ansøgninger bilagt med denne fortegnelse til vedkommende skolekommission.

Stk. 3. Skolekommissionen indstiller derefter efter reglerne for forholdstalsvalg 3 ansøgere til ansættelse i embedet. Ansøgningerne ledsaget af skolekommissionens indstilling sendes af kommissionen til kommunalbestyrelsen, som på samme måde afgiver indstilling til ansættelse i embedet og fremsender indstillingerne ledsaget af ansøgningerne til skoledirektionen. Indstiller såvel skolekommissionen som kommunalbestyrelsen en ansøger som nr. 1 med alle stemmer, skal denne ansættes, hvis han er kvalificeret til ansættelse som aspirant eller tjenestemand. Ved besættelse af et lærerembede, med hensyn til hvilket der ved opslaget er krævet kvalifikationer i særlige af realafdelingens fag, bør skolekommissionen, før indstillingen foretages, indhente en udtalelse fra landsskolekonsulenten om ansøgenes kvalifikationer.

Stk. 4. Skoledirektionen foretager, efter at fornøden helbredsattest er godkendt, kaldelse eller ansættelse som aspirant til embedet.

Stk. 5. Melder der sig ikke 3 kvalificerede ansøgere til et lærerembede, afgør skoledirektionen, om embedet skal opslås påny eller besættes med en af de kvalificerede ansøgere.

Stk. 6. Har der meldt sig 3 eller flere kvalificerede ansøgere, men skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen ikke ønsker nogen af disse kaldet, afgør skoledirektionen, om der måtte være tilstrækkelig anledning til at lade embedet opslås påny.

Stk. 7. Vægrer skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen sig ved at foretage indstilling af kvalificerede ansøgere — enten straks eller efter foretaget nyt opslag — kan skoledirektionen kalde en af de kvalificerede ansøgere til embedet.

Stk. 8. Ansættes en lærer som aspirant til et embede, afgiver de indstillende myndigheder ved aspiranttidens udløb til skoledirektionen en udtalelse om, hvorvidt den pågældende har gjort fyldest i stillingen, hvorefter skoledirektionen træffer afgørelse af, om læreren kan få ansættelse som tjenestemand i embedet; udtaler de indstillende myndigheder med alle stemmer, at den pågældende bør have ansættelse som tjenestemand, skal læreren kaldes til embedet. Mener skoledirektionen ikke at kunne

F. t. 1. om folkeskolen på Færøerne.

meddele læreren ansættelse, bliver embedet påny at opslå.

Stk. 9. Ved besættelse af hvert 4. ledige lærerembede ved en købstadordnet skole kan skoledirektionen ansætte en lærer uden at have indhentet erklæring fra den pågældende kommunalbestyrelse eller skolekommission.

§ 66. Embedet som skoledirektør, embedet som landsskolekonsulent, embeder som skoleinspektør og stadsskoleinspektør samt embedet som konsulent for særundervisningen besættes af kongen og opslås ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Stk. 2. For så vidt angår embedet som skoledirektør, embedet som landsskolekonsulent og embedet som konsulent for særundervisningen, indstiller Færøernes skoledirektion, når ansøgningsfristen er udløbet, 5 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes. Indstilles en ansøger med alle stemmer, skal han udnævnes. For så vidt angår embeder som skoleinspektør og stadsskoleinspektør sendes, når ansøgningsfristen er udløbet, samtlige ansøgninger til skolekommissionen, og indstillingen foretages derefter som ovenfor i § 65, stk. 3, anført, dog således at indstillingen skal omfatte 5 af ansøgerne. Forinden der foretages indstilling til et skoleinspektørembede ved en skole, til hvilken der er knyttet realafdeling, kan den indstillende myndighed indhente en udtalelse fra statskonsulenten i sager vedrørende folkeskolen.

Stk. 3. Omdannes et førstelærerembede til et skoleinspektørembede, kan den hidtidige førstelærer uden opslag ansættes i skoleinspektørstillingen. Det kan under særlige omstændigheder tillades, at en skoleinspektør uden opslag forflyttes til en anden skole inden for samme kommunes skolevæsen eller kaldes til stadsskoleinspektør ved dette.

§ 67. Skønner en skolekommission eller kommunalbestyrelse, at en i kommunen ansat lærer er kommet i et sådant misforhold til sin stilling som lærer, at udbyttet af skolens virksomhed derved forringes i en sådan grad, at det må anses for uforvarligt, at vedkommende fortsætter som lærer ved denne skole, kan vedkommende myndighed når $\frac{3}{4}$ af dens medlemmer stemmer derfor,

indstille til skoledirektionen, at den pågældende søges afskediget.

Stk. 2. Vedtager skoledirektionen med mindst 4 stemmer at fremme sagen, sendes indstilling om den pågældende lærers afskedigelse til undervisningsministeren, der efter at have tilvejebragt de oplysninger, der skønnes nødvendige, henviser sagen til prøvelse i et udvalg på 3 medlemmer, nemlig rigsombudsmanden, et af undervisningsministeren beskikket medlem og et af undervisningsministeren beskikket medlem og et af lagtinget for dets valgperiode udpeget medlem, som ikke tillige må være medlem af skoledirektionen. Undervisningsministeren beskikker et af medlemmerne til at fungere som udvalgets formand. For dette udvalg har læreren ret til at møde med en af ham valgt bisidder, der kan være en advokat.

Stk. 3. Udvalget kan da enten fastslå, at klagen må afvises som ubeføjet, og at læreren skal forblive i sit embede, eller at klagen må anses for så tilstrækkelig begrundet, at det ikke vil være forsvarligt at lade læreren forblive i embedet, og at læreren derfor bør afskediges enten med ventepenge efter reglerne i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd § 59, hvis det skønnes, at det opståede misforhold ikke for den væsentligste del må lægges læreren til last, eller med sædvanlig pension, dog at ministeren, hvis det under den stedfundne undersøgelse er oplyst — og udtalt i udvalgets kendelse — at afskedigelse burde være sket efter lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne § 6, stk. 6, sidste punktum, afgør, om der skal tillægges ham pension eller ej.

Stk. 4. Vedrørende afskedigelse af lærere gælder i øvrigt de i lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne fastsatte bestemmelser.

Afsnit XI.

Andre bestemmelser.

§ 68. Enhver, der er valgbar henholdsvis til skoledirektionen og en skolekommission, er forpligtet til at modtage valg hertil; de i lov om kommunale valg i landkommunerne på Færøerne fastsatte fritagelsesbestemmelser finder dog tilsvarende anvendelse med hensyn til de heromhandlede valg.

§ 69. Skolekommissionerne efter denne lov vælges første gang samtidig med, at de førstkommande ordinære kommunevalg finder sted. Skoledirektionen efter denne lov vælges snarest muligt, efter at nærværende lov er trådt i kraft.

Stk. 2. Skolekommissioner og skoledirektionen fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken valg til nye råd har fundet sted.

§ 70. De i nærværende lov omhandlede valg eller indstillinger, ved hvilke der skal vælges henholdsvis indstilles mere end én person, foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, når dette forlanges af nogen af de stemmeberettigede.

§ 71. Færøernes mellem- og realskole indgår i folkeskolen på Færøerne, således at skolen omdannes til en realafdeling ved Thorshavn kommuneskole efter de i nærværende lov fastsatte regler.

Stk. 2. Der skal straks fra lovens kundgørelse på Færøerne ansættes 2 viceinspektører ved Thorshavn kommuneskole, selv om de i lov om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne fastsatte regler for normering af viceinspektører ikke måtte være opfyldt.

Stk. 3. De ved Færøernes mellem- og realskole ansatte lærere betragtes fra lovens kundgørelse på Færøerne som ansat ved Thorshavn kommunes skolevæsen og omfattes af de for lærere ved folkeskolen på Færøerne til enhver tid gældende regler om lønninger m. v. For de ved lovens kundgørelse ved mellem- og realskolen fastansatte lærere skal dog bestemmelsen i § 19 i bekendtgørelse af 22. februar 1910 være gældende for de pågældende læreres embedstid ved skolen, såfremt de inden 1 år efter lovens kundgørelse afgiver erklæring om, at de ønsker dette.

Stk. 4. Den for Færøernes mellem- og realskole eksisterende pensionsfond indgår i folkeskolelærernes pensionsfond, som samtidig overtager de mellem- og realskolens pensionsfond påhvilende forpligtelser.

Stk. 5. De i den eksisterende skolefond for mellem- og realskolen beroende midler anvendes til anskaffelse af undervisningsmidler ved Thorshavn kommuneskole efter nærmere af skoledirektionen fastsatte retningslinjer.

§ 72. Nærværende lov træder i kraft den 1. august 1962, idet dog den i loven fastsatte undervisning i 6. hovedskoleklasse og på tilsvarende trin i skoler, hvor der ikke er oprettet en klasse for hver årgang, i det omfang, hvori det er muligt, gennemføres allerede i skoleåret 1961-62.

Stk. 2. Den i loven fastsatte undervisning i 1.-7. hovedskoleklasse og på tilsvarende trin i skoler, hvor der ikke er oprettet en klasse for hver årgang, skal indføres fra begyndelsen af skoleåret 1962-63. Oprettelsen af de følgende klassetrin efter nyordningen og afviklingen af de efter de nærværende regler påbegyndte klasser afpasser herefter. Eksamensmellemskolen ophører således med dimissionen ved slutningen af skoleåret 1963-64, medens de nuværende til folkeskolen knyttede præliminærkursus sidste gang vil kunne oprettes fra begyndelsen af skoleåret 1962-63. Hvor særlige omstændigheder taler derfor, vil skoledirektionen dog kunne dispensere fra de foran fastsatte frister, for så vidt angår de børneårgange, der har påbegyndt deres skolegang inden lovens ikrafttræden.

Stk. 3. De i § 36, stk. 1, og § 38 fastsatte frister fastsættes af undervisningsministeren efter samråd med Færøernes landsstyre.

Stk. 4. De nærmere ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser fastsættes af undervisningsministeren efter samråd med Færøernes landsstyre.

Stk. 5. Ved nærværende lovs ikrafttræden ophæves følgende love og bekendtgørelser:

Lov af 1. marts 1854 om ordningen af skole- og undervisningsvæsenet på Færøerne, jfr. lov nr. 117 af 15. marts 1939.

Bekendtgørelse nr. 95 af 25. juni 1896 angående nogle forandringer i lov af 1. marts 1854 om ordningen af skole- og undervisningsvæsenet på Færøerne med senere ændringer.

Lov nr. 126 af 27. maj 1908 om byen Thorshavns kommunale styrelse § 24.

Bekendtgørelse nr. 54 af 22. februar 1910 angående allerhøjeste fastsættelse af bestemmelser for Færøernes mellem- og realskole med senere ændringer.

Anordning nr. 11 af 16. januar 1912 angående forskellige forhold vedrørende folkeskolen i bygderne på Færøerne med senere ændringer.

Lov nr. 269 af 12. juni 1922 om pensionering af lærere og lærerinder ved Færøernes mellem- og realskole.

Lov nr. 214 af 20. maj 1933 om skolekommissioner i landkommunerne på Færøerne.

Bemærkninger til lovforslaget.

Efter udstedelsen af lov nr. 163 af 7. juni 1958 om ændringer af lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 220 af 18. juni 1958, der ikke umiddelbart gælder for Færøerne, besluttede Færøernes skoledirektion den 25. februar 1959 at nedsætte en kommission på 12 medlemmer med den opgave at udarbejde forslag til en ny skoleordning for Færøerne.

Som medlemmer af kommissionen udpegede skoledirektionen blandt sine medlemmer daværende rigsombudsmand N. Elkær-Hansen (formand) og provst J. Joensen, Thorshavn, og desuden landsskolekonsulent J. P. Joensen, og kommissionens øvrige medlemmer blev landsstyresmand N. Winther Poulsen som repræsentant for Færøernes landsstyre, skoleinspektør Johan O. Djurhuus, Våg, lærer Martin Holm, fru Sigrid av Skarði Joensen og førstelærer Jacob Simonsen, Gøte, som repræsentanter for lagtinget, overlærer Poul E. Petersen som repræsentant for Færøernes lærerforening, skoleinspektør Chr. Lützen som repræsentant for eksamensskolerne, lærer E. Abrahamsen, Strænder, som repræsentant for bygdeskolerne og ekspeditionssekretær J. Munck-Hansen som repræsentant for undervisningsministeriet. Kontorchef ved rigsombudet H. Loiborg varetog kommissionens sekretærføretninger.

Kommissionen holdt sit første møde den 28. maj 1959 og afsluttede sit arbejde den 25. februar 1960 med afgivelse af en betænkning, indeholdende et forslag til lov om folkeskolen på Færøerne. Om dette forslag var der med nogle i bemærkningerne til forslaget enkelte bestemmelser omtalte modifikationer enighed mellem 11 af kommissionens medlemmer, medens et mindretal (fru Sigrid af Skarði Joensen) havde afgivet en (i betænkningen optaget) mindretalsudtalelse (bestående i et på færøsk affattet udkast til lov om børneskolen med dertil hørende bemærkninger.)

Betænkningen blev af Færøernes skoledirektion videregivet til Færøernes landsstyre, der med den nedenfor som bilag I gengivne skrivelse af 3. august 1960 forelagde kommissionens forslag for Færøernes lagting, hvor det kom til 1. behandling den 16. januar 1961 og blev henvist til et særligt 5-mands udvalg. Efter at dette udvalg den 18. april 1961 havde afgivet den nedenfor som bilag 2 gengivne

betænkning, hvori udvalgets flertal indstillede kommissionsflertallets forslag til vedtagelse med nogle mindre rettelser og enkelte ændringer, vedtog lagtinget med disse rettelser og ændringer forslaget med 17 stemmer mod 0 og fremsendte det med den nedenfor som bilag 3 gengivne skrivelse af 27. april 1961 til rigsombudsmanden, der samme dag videre sendte det til undervisningsministeriet med den nedenfor som bilag 4 gengivne skrivelse.

Det forslag til lov om folkeskolen på Færøerne, som hermed fremsættes på det foran angivne grundlag, er affattet i overensstemmelse med det af Færøernes lagting vedtagne forslag, idet man i dette alene har foretaget enkelte ændringer af formel karakter samt den nødvendige å jour-føring under hensyntagen til den nugældende lov om lønninger m. v. til lærere ved folkeskolen på Færøerne, lov nr. 210 af 18. maj 1960, der er blevet gennemført, efter at kommissionen havde afgivet sin betænkning. Endvidere har man ændret det i forslagets § 72, stk. 1 anførte ikrafttrædelsestidspunkt, den 1. august 1960, til den 1. august 1962, således at den i lovforslaget omhandlede undervisning for 1.-7. hovedskoleklasse indføres fra dette tidspunkt. I denne forbindelse bemærkes, at man i overensstemmelse med rigsombudsmandens indstilling i den foran nævnte skrivelse af 27. april 1961 har godkendt, at 6. hovedskoleklasse efter den foreslåede nye skoleordning oprettes fra begyndelsen af skoleåret 1961-62.

Hvad angår indholdet af lovforslaget bemærkes foreløbig blot, at lovforslaget indeholder regler for folkeskolen på Færøerne om de forhold, som for folkeskolen her omhandles dels i folkeskoleloven — lov nr. 160 af 18. maj 1937 med senere ændringer, jfr. lovbekendtgørelse nr. 220 af 18. juni 1958 — dels i tilsynsloven — lov nr. 200 af 12. april 1949 om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn — med de i færøske forhold begrundede afvigelser. I henhold til folkeskolelovens § 64, stk. 2, således som denne bestemmelse blev affattet ved lov nr. 163 af 7. juni 1958, gælder denne lov ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning bringes til anvendelse på Færøerne med de af forholdenes forskellighed følgende ændringer. Fra færøsk side har man imidlertid ønsket de nye bestemmelser om folke-

skolen på Færøerne fastsat ved særlig lov. Heller ikke tilsynsloven gælder for Færøerne, jfr. lovens § 57, og der er i denne lov ikke hjemmel for administrativt at bringe den til anvendelse på Færøerne. Undervisningsministeriet kan for sit vedkommende slutte sig til forslaget om for Færøernes vedkommende at fastsætte de til folkeskoleloven og tilsynsloven svarende regler under ét i en særlig lov.

De i det følgende anførte bemærkninger til lovforslaget er — med fornøden à jour-føring på enkelte punkter — identiske med kommissionens bemærkninger til det af denne udarbejdede udkast til lovforslag. For så vidt angår de punkter, hvorpå dette er ændret af lagtinget, henvises til bilag 2.

Kommissionens bemærkninger til lovforslaget.

Den gældende færøske skoleordning blev indført ved loven af 1. marts 1854, som afløste den provisoriske ordning af 1845. Der er imidlertid ret få af bestemmelserne i 1854-loven, der fortsat er gældende. For Thorshavn kommuneskoles vedkommende blev der således i bekendtgørelse af 1896 indført radikale ændringer, for Færøernes mellem- og realskole gælder nu bekendtgørelse af 1910, og bygdeskolernes ordning hviler på anordning af 1912. Der er med mellemrum sket ændringer i og tilføjelser til disse bestemmelser, men der har her ikke været tale om egentlige reformer.

Kommissionen har ved en gennemgang af den bestående lovgivning vedrørende skolevæsenet fundet, at det var nødvendigt, at der foretoges en generel revision af hele lovgivningen. Reglerne om skolens ordning er i den gældende lovgivning sammenkædet med regler om skolevæsenet i øvrigt, navnlig om folkeskolens styrelse og tilsyn, således at en ny lovgivning alene vedrørende selve ordningen af skolen ville komme til at stå som et brudstykke i den færøske skolelovgivning, medens denne i øvrigt ville forblive uoverskuelig og tillige mangelfuld på flere områder.

Ved udarbejdelsen af forslagens bestemmelser vedrørende skolens struktur har kommissionen i vidt omfang kunnet drage nytte af de overvejelser og erfaringer, der ligger til grund for den i 1958 vedtagne ændring i den danske skoles opbygning, jfr. lov nr. 163 af 7. juni 1958. Som det fremgår af de nedenfor anførte bemærkninger til § 2, er den i den danske folkeskole nu indførte skoleordning ikke på Færøerne en ukendt opbygning af skolen, idet man for den danske skole har gennemført en ordning — en 7-klasset hovedskole med en 3-årig eksamensafdeling som overbygning — som på Færøerne af praktiske grunde er blevet den al-

mindelige for de bygdeskoler, der har fået eksamensafdeling. I lovforslaget foreslås nu denne opbygning gennemført generelt for alle færøske skoler med eksamensafdeling.

Et hovedspørgsmål i forbindelse med strukturen er undervisningens ordning og omfang, jfr. forslagens afsnit III. Her har det været hovedsynspunktet, at det er af afgørende betydning, at en eksamen fra den færøske skole kan anerkendes og benyttes også uden for Færøerne. For hovedskolens vedkommende har kommissionen specielt drøftet mulighederne for en foregelse af elevernes samlede timetal i 1.-7. skoleår i de mindre og små bygdeskoler. En løsning af spørgsmålet alene ved foregelse af lærerkræfterne vil stille sådanne økonomiske krav til det offentlige, at denne udvej næppe kan anses for farbar. Derimod vil der kunne opnås en væsentlig forbedring på dette område allerede ved en centralisering af undervisningen på de steder, hvor dette er muligt, og kommissionen er af den opfattelse, at bestræbelserne herfor bør intensiveres.

Indholdet og omfanget af undervisningen i de enkelte fag er ikke fastsat i den gældende skolelovgivning, idet der herom fastsættes bestemmelser i undervisningsplanerne, der udarbejdes af de lokale skolemyndigheder. Denne ordning foreslås opretholdt. Kommissionen forudsætter, at indholdet og omfanget af undervisningen fastsættes i umiddelbar forbindelse med gennemførelsen af en ny skoleordning, og anbefaler derfor Færøernes skoledirektion straks at nedsætte et særligt læseplansudvalg til at fremkomme med forslag til normal-læseplaner for folkeskolen på Færøerne. Udvalget bør pålægges at afslutte sit arbejde så betids, at resultatet kan komme de lokale skolemyndigheder til nytte ved udarbejdelsen af undervisningsplanerne, der skal gælde under den nye skoleordning.

Også for så vidt angår de øvrige afsnit af det foreliggende lovforslag har den danske skolelovgivning kunnet bidrage væsentligt til arbejdet. Loven om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn af 12. april 1949 har således sammen med de gældende bestemmelser i den færøske skolelovgivning været det væsentlige arbejdsgrundlag ved udarbejdelsen af bestemmelserne i afsnit VII-X.

Til § 1.

I den gældende færøske skolelovgivning findes ingen bestemmelser om folkeskolens formål. Der er i kommissionen enighed om, at der i loven bør findes en sådan bestemmelse, og kommissionens

flertal foreslår den i lovforslagets § 1, stk. 2, anførte bestemmelse.

Til § 2.

Den foreslåede ordning med en 7-årig hovedskole og en 3-årig realafdeling svarer til den opbygning af skolen, der allerede findes i visse bygder, hvor hovedskolen er suppleret med et 3-årigt præliminærkursus. I disse skoler er der i 6. og 7. skoleår etableret forberedende undervisning i henholdsvis engelsk og i engelsk, tysk og matematik.

Efter forslaget får folkeskolen nu principielt samme opbygning overalt på Færøerne. Dette vil medføre en ændring i opbygningen af eksamensafdelingerne ved Klaksvig, Tverå og Våg skoler. Førstnævnte skole har efter 5. klasse en 4-årig mellem- og realklasse, medens de sidstnævnte efter 5. klasse har 4-årig præliminærafdeling. Vedrørende den fremtidige ordning af Færøernes mellem- og realskole henvises til forslagets § 71.

En ensartet opbygning og ordning i øvrigt af skolerne på Færøerne, hvor der i dag — som det fremgår af det ovenfor anførte — findes 3 forskellige former for eksamensafdeling, må af flere grunde anses for ønskelig, således af hensyn til fastlæggelse af undervisningen med ensartede krav på samme klassetrin samt af hensyn til elever og lærere, der skifter skole.

Hovedskolen foreslås endvidere suppleret med et frivilligt 8. og eventuelt et 9. skoleår. Der henvises herom til § 3 og om undervisningen i 8. og 9. klasse til § 15, stk. 4. Formålet med 8. og 9. skoleår er gennem en yderligere undervisning, der i højere grad end i de første 7 skoleår peger frem mod det praktiske erhvervsliv, at lette de unges overgang til erhvervene.

I forslagets stk. 2 tilvejebringes hjemmel til at indføre særundervisning for børn med talevanskeligheder, svagt syn, svag hørelse, små evner eller læsevanskeligheder. I den gældende skolelovgivning for Færøerne findes ikke regler om særundervisning, men der er et ganske utvivlsomt behov herfor. Navnlig er ordblindhed ret hyppigt forekommende. — Det vil sikkert vise sig hensigtsmæssigt at centralisere særundervisningen på bygd i så vidt omfang som muligt.

Særundervisning ved en skole kan alene etableres med skoledirektionens godkendelse, idet undervisningen skal optages på skoleplanen, som skal godkendes af skoledirektionen, jfr. forslagets § 4.

Reglen i stk. 3 om hel eller delvis centralisering af skolevæsenet har specielt betydning for byggerne. Det vil i mange tilfælde være muligt uden større vanskeligheder med hensyn til børnenes transport at centralisere skolevæsenet inden for en

kommune eller at sammenlægge flere kommuners skolevæsen. En sådan centralisering vil frembyde store undervisningsmæssige fordele. Som eksempel kan nævnes de tilfælde, hvor børnene i 2 skoler undervises af samme lærer; her vil en sammenlægning af skolerne betyde en væsentlig stigning i elevernes timetal. Endvidere kan henvises til de tilfælde, hvor en centralisering vil muliggøre, at eleverne opdeles i flere klasser.

I flere kommuner på Færøerne har en centralisering allerede fundet sted. Dette er således tilfældet i Næs sogns kommune, hvor børnene fra Lamba og Avevig nu transporteres til de større skoler i henholdsvis Glibre og Tofte, og Midvåg og Sandevåg kommuner er i fællesskab ved at opføre en ny centralskole.

Ifølge bestemmelsen er der mulighed for at centralisere undervisningen for en eller flere klasser, således at f. eks. alene undervisningen i 6. og 7. skoleår centraliseres for børnene fra flere kommuner, medens man opretholder de lokale skoler som grundskoler. Endvidere vil særundervisning kunne centraliseres, ligesom det sikkert vil være praktisk at centralisere undervisningen på bygd i det 8. skoleår.

Vedrørende kommunernes udgifter til eventuel befordring af fjernboende børn til en centralskole bemærkes, at en kommune efter reglerne i § 30, stk. 2, vil kunne få godtgjort halvdelen af sådanne befordringsudgifter.

Et mindretal (Poul Petersen) har ønsket, at befordringsudgifter blev godtgjort med 75 %, idet anføres, at disse udgifter ellers vil falde tungt på de små kommuner.

Til varetagelse af beboernes interesser i tilfælde, hvor en kommunalbestyrelse med henblik på centralisering af skolevæsenet har besluttet at nedlægge en skole, er der i § 4, stk. 2, fastsat bestemmelser om offentlig bekendtgørelse af en sådan beslutning og om adgang for beboerne til at forlange afstemning angående spørgsmålet om skolens nedlæggelse.

Endvidere henvises vedrørende de nærmere regler om sammenslutning af to eller flere kommuner til et skoleforbund til reglerne i § 5.

Til § 3.

I paragraffen fastsættes regler om kommunernes pligter med hensyn til at medvirke til, at de i de enkelte kommuner hjemmehørende børn får mulighed for at få undervisningen i hovedskolens 8. og 9. skoleår og i realafdelingen.

Efter bestemmelsen vil en kommune få pligt til at indrette hovedskoleundervisning for det 8.

skoleår, når der i kommunen melder sig mindst 10 elever til sådan undervisning. Derimod vil en kommune ikke — uanset hvor mange elever der melder sig — få pligt til at indrette en 9. klasse eller realafdeling.

En kommune, der ikke selv indretter hovedskoleundervisning for 8. og 9. skoleår eller realafdeling, får imidlertid pligt til at afholde udgifterne til undervisning og læremidler for de i kommunen hjemmehørende børn, der følger sådan undervisning i en anden kommunes skole. Da kommunerne på Færøerne ikke deltager i udgifterne til lærerlønninger, vil der her alene blive tale om udgifterne til læremidler samt andel i udgifterne til vedligeholdelse m. v. af pågældende skoles bygninger og inventar. Med hensyn til elevernes befordringsudgifter henvises til reglen i § 30, stk. 2, 2. afsnit. I tilfælde, hvor kommunen herefter afholder befordringsudgifterne, refunderer statskassen og landskassen tilsammen halvdelen heraf.

I øvrigt ydes der efter bestemmelsen i § 15, stk. 8, tilskud af statskassen og landskassen til kommunens udgifter ved undervisningen i 8. og 9. klasse.

Til § 4.

Reglen i stk. 1 om udfærdigelse af en skoleplan svarer til de gældende bestemmelser i § 14 i lov af 1. marts 1854 om ordning af skole- og undervisningsvæsenet på Færøerne som ændret ved bekendtgørelse af 25. juni 1896 § 1 samt bygdeskoleanordningen af 16. januar 1912 § 8, hvorefter såvel skoleplan som undervisningsplan er påbudt.

Vedrørende stk. 2 henvises til den samlede omtale af spørgsmålet om centralisering af skolevæsenet ad § 2, stk. 3.

Til § 6.

Af undervisningsplanen skal bl. a. fremgå time-tallet. Herom henvises til udkastets § 14 og bemærkningerne hertil.

Vedrørende omfanget af undervisningen i de enkelte fag henvises til det under de almindelige bemærkninger anførte.

Vedrørende ferieplanen bemærkes, at det i den gældende færøske skolelovgivning er fastsat, hvornår skolernes ferier og fridage skal holdes. Efter forslaget fastsættes ferier og fridage af de lokale skolemyndigheder, men ferieplanen skal — sammen med undervisningsplanen i øvrigt — godkendes af skoledirektionen, jfr. § 44, stk. 2. Administrativt ville det være en lettelse, hvis samtlige skoler holdt ferie i samme tidsrum, men der kan for bygdeskolernes vedkommende være vægtige grunde (børnenes hjælp ved landbruget), der taler for at god-

kende en senere sommerferie end den, de købstadsordnede skoler normalt anvender (ultimo juni — medio august). Det må anses for en mere smidig regel at lade skoledirektionen godkende ferieplanen for de enkelte skoler, fremfor i loven at fiksere ferierne.

Til § 7.

Efter bestemmelsen begynder skoleåret den 1. august, det vil i praksis sige den første skoledag efter sommerferien. Dette er i overensstemmelse med den ordning, der gælder for det altovervejende flertal af skolerne på Færøerne, idet 78 af 96 skoler begynder skoleåret ved sommerferien. De færøske skoler har skoleår således:

3 skoler har skoleår fra 1. januar	
12 — — — —	1. april
3 — — — —	1. maj
7 — — — —	1. juli (første sommerferiedag)
71 — — — —	16. september (første skoledag efter sommerferien i bygdeskolerne)

96

Da det må anses for at være af stor betydning for undervisningen, at skoleåret ikke brydes af en ca. 7 uger lang sommerferie, bør skoleåret for de førstnævnte 18 skolars vedkommende søges lagt om til 1. august. Foreligger der særlige grunde til at opretholde det nuværende skoleår, kan skoledirektionen godkende en afvigelse fra den almindelige regel.

Til § 9.

Antallet af klasser skal fremgå af skoleplanen; der kan således ikke uden skoledirektionens godkendelse ske ændringer heri.

Til § 10.

Den nuværende gennemsnitlige klassekvotient i de færøske skoler fremgår af den nedenfor anførte oversigt.

Thorshavn kommuneskole	23,1
<i>Klaksvig</i>	
Hovedskolen	28,5
Eksamensafdelingen	17,9
<i>Tverå</i>	
Hovedskolen	20,9
Eksamensafdelingen	19,8
<i>Våg</i>	
Hovedskolen	19,7
Eksamensafdelingen	23,5

I bygdeskoleordnede skoler:

2 skoler har en kvotient over 25 (26 og 27)	
12 — — — — mellem 20 og 25	
8 — — — — — 15 og 20	
19 — — — — — 10 og 15	
27 — — — — — 5 og 10	
19 — — — — under 5	

Gennemsnitsbørnetallet overstiger således ikke for tiden de i § 10 foreslåede grænser.

Til § 11.

Efter bestemmelsen i stk. 2 kan elever, der forlader skolen fra 7. eller 8. klasse, eventuelt 9. klasse, få et afgangsbrev med oplysninger om de spørgsmål, der er af særlig betydning, når eleverne efter endt skolegang søger ud i erhvervene. Der er ikke tale om et eksamensbrev, men om en bedømmelse, udtrykt i ord, af elevens standpunkt i visse fag — de elementære fag samt i yderligere to af skolen valgte fag og eventuelt tillige et fremmedsprog — i forbindelse med en samlet udtalelse om elevens arbejde, standpunkt, flid og opførsel i skolen.

Til § 12.

Reglen i bygdeskoleanordningens § 7, hvorefter de læremidler, der kun bruges i skolen, anskaffes til samtlige børn på kommunens regning, har efter det oplyste hidtil været praktiseret noget forskelligt i de enkelte kommuner. Efter forslaget skal også læremidler, der benyttes af eleverne til hjemmearbejde, herunder opgavehefter, stilles vederlagsfrit til elevernes rådighed.

Til § 14.

Ifølge bestemmelsen fastsættes normen for elevernes samlede timetal i 1.-7. skoleår til 6 480. Denne norm opfyldes allerede af Thorshavn kommuneskole og af de købstadordnede skoler på bygd. Derimod er det af de bygdeskoleordnede skoler kun de 7-klassede skoler, der når op på et elevtimetal gennem 7 år på 6 480. Ved de øvrige bygdeskoler varierer elevtimetallet efter antallet af lærere og klasser ved de enkelte skoler, og ved en del små skoler er elevtimetallet under halvdelen af den foreslåede norm. Ved 30 skoler, der har $\frac{1}{2}$ lærerkraft, ligger timetallet således på 2 300-2 600, medens det i 5 skoler med $\frac{1}{3}$ lærerkraft er helt nede på 1 500-1 800.

Den i stk. 1 opstillede regel vil derfor ikke kunne opfyldes straks fra lovens ikrafttræden for så vidt angår de bygdeskoleordnede skoler, men må for disse være målet. I stk. 2 fastsættes en tidsfrist for disse skolars forøgelse af undervisningens omfang, således at kravene i stk. 1 kan blive opfyldt,

men med en adgang til dispensation. Ved afgørelsen af, om dispensation bør gives, kan sådanne momenter have betydning, om forøgelse af timetallet kun kan ske ved forøgelse af lærerkræfterne, investering i bygninger til skoler og lærerboliger, og om sådanne udgifter for det offentlige må anses for rimelige under de givne forhold, hvorved navnlig tænkes på antallet af børn nu og i de nærmeste år, og om bygden i almindelighed er i fremgang eller i tilbagegang, eller om forøgelse af timetallet kan ske blot ved en centralisering af kommunens skolevæsen, eventuelt ved skoleforbund med en anden kommune, der vil kunne etableres uden væsentlige ulemper for børnene (transporten ikke for lang og besværlig).

Dispensationer bliver tidsbegrænset; der kan vel gives fornyet dispensation, men sagen må tages op til ny bedømmelse med mindst 3 års mellemrum, således at man stadig har for øje at udnytte eventuelle nye muligheder for at forøge timetallet.

Til § 15.

I bestemmelsen fastsættes nærmere regler om undervisningen i hovedskolen, specielt om fagkredsen.

Der er ikke i loven fastsat bestemmelser om omfanget af undervisningen i de enkelte fag, idet dette fastsættes af de lokale skolemyndigheder i undervisningsplanen, der skal stadfæstes af skoledirektionen. Som tidligere nævnt bør der imidlertid af et særligt læseplansudvalg udarbejdes vejledende regler herom til støtte for skolemyndighederne.

Som en nydannelse indføres ifølge stk. 2 obligatorisk undervisning i engelsk fra det 6. skoleår. Endvidere pålægges det efter stk. 3 skolerne i det 7. skoleår at give egnede elever, hvis forældre ønsker det, undervisning i tysk og i matematik. Deltagelse i denne undervisning vil normalt være en forudsætning for, at eleven kan optages i realafdelingen, jfr. § 18, stk. 1.

Imidlertid vil det med det nuværende lave timetal ved en række bygdeskoler næppe være forsvarligt at lægge beslag på timer til fremmede sprog på bekostning af de elementære fag. Endvidere kan der ved disse skoler være vanskeligheder med hensyn til lærerkræfter i de pågældende fag, specielt i tysk. Der er derfor i stk. 5 givet skoledirektionen bemyndigelse til at bestemme, at der ved disse bygdeskoler ikke skal undervises i fremmede sprog.

I stk. 4 omhandles undervisningen i 8. og 9. klasse.

Som det fremgår, tænkes undervisningen tilrettelagt under særlig hensyntagen til elevernes fremtidige virksomhed inden for erhvervslivet. Det

bliver en opgave for læseplansudvalget at finde frem til, hvilke fagligt betonedede fag der under hensyn til de færøske erhvervsforhold kan anbefales indført. Til orientering om de synspunkter, der i Danmark er fremkommet vedrørende undervisningen i det 8. og 9. skoleår, er som bilag 1 optrykt svaret på en forespørgsel herom fra det folketingsudvalg, som behandlede forslaget til den i 1958 gennemførte ændring af den danske folkeskolelov.¹⁾

I stk. 8 fastsættes regler om tilskud til kommunernes udgifter ved undervisningen i 8. og 9. klasse. Efter den i den citerede lov gældende regel vil tilskuddet andrage 2 kr. pr. time. Dette vil f. eks. for en 8. klasse med et timetal på 960 betyde et årligt tilskud på 1 920 kr.

Til § 16.

Der er for tiden 12 én-klassede bygdeskoler. Der vil ikke efter det nuværende børnetal i disse skoler være pligt til efter reglen i stk. 2 at dele børnene i 2 klasser.

Det må for sådanne små skoler anses for den bedste løsning at undervise eleverne i 1 klasse, idet en deling i 2 klasser vil medføre et mindre timetal for eleverne, når der ikke ansættes yderligere lærerkræfter ved skolen. I øvrigt vil læreren i skoler med et så ringe elevantal være i stand til i ret vidt omfang at praktisere individuel undervisning af børnene, hvorved ulempen ved de forskellige aldertrins samling i én klasse i nogen grad elimineres.

Til § 17.

I denne og de følgende tre paragraffer fastsættes bestemmelser om realafdelingen. I denne paragraf omhandles realafdelingens mål og ordning.

Ved undervisningen i realafdelingen bør der stilles sådanne krav, at realeksamen fra de færøske skoler kan anerkendes som sidestillet med tilsvarende eksamen fra skoler i Danmark, idet en realeksamen med ringere værdi ville være til skade for de færøske elever, ikke mindst i tilfælde, hvor de pågældende ønsker at benytte realeksamen som grundlag for videregående uddannelse.

Til § 18.

Ud fra det lige anførte synspunkt vil det være nødvendigt som en betingelse for optagelse i 1. realklasse at kræve, at eleven har fulgt undervisningen i engelsk i 6. skoleår og i engelsk, tysk og matematik i 7. skoleår.

Bestemmelsen i stk. 3 vil navnlig få betydning for elever, der kommer fra bygdeskoler, hvor undervisning i engelsk og i engelsk, tysk og matema-

tik i henholdsvis 6. og 7. skoleår ikke er gennemført, men hvor eleven gennem privat undervisning har fået tilsvarende undervisning. Endvidere vil reglen om prøve ved optagelse senere end fra 1. realklasses begyndelse få betydning i tilfælde, hvor elever fra 8. eller 9. klasse ønsker at gå over i realafdelingen.

Til § 19.

Bestemmelserne om undervisningen i realafdelingen svarer i det store og hele til den hidtil gældende ordning.

Vedrørende faget fransk bemærkes, at dette ikke er optaget som undervisningsfag. Ifølge den danske skoleordning er fransk valgfrit fag for eleverne i 3. realklasse, men under hensyn til det større antal fag i de færøske skoler synes det rigtigst at lempe fagenes antal ved at lade fransk udgå som undervisningsfag. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med de gældende regler, jfr. undervisningsministeriets anordning nr. 16 af 19. januar 1956 § 14, hvorefter fransk udgår ved præliminæreksamen fra færøske skoler.

Vedrørende stk. 2 bemærkes, at efter den hidtil gældende regel har praktisk regning og matematik i realklassen kun været påbudt for drenge, medens pigerne kunne bortvælge disse fag. Efter forslaget opretholdes ikke nogen særregel for pigerne, men det foreslås som en for alle elever gældende ordning, at regning bliver obligatorisk i hele realafdelingen, medens matematik skal kunne bortvælges i 3. realklasse.

Der er efter bestemmelsen i stk. 1, sidste punktum, mulighed for at indrette en teknisk linje med særlig hensyntagen til den matematisk-fysiske faggruppe. Indretning af en sådan linjeuddannelse må naturligvis forudsætte, at et tilstrækkeligt stort antal elever viser interesse herfor. En teknisk linje vil have betydning for elever, der ønsker en videregående matematisk-naturvidenskabelig uddannelse.

Bekendtgørelsen af 22. februar 1910 angående Færøernes mellem- og realskole indeholder i § 6 følgende regel:

„Elever, hvis forældre er hjemmehørende i det øvrige kongerige, kan begære sig fritagne for undervisningen i færøsk og indstille sig til mellemskole- og realeksamen i Færøernes mellem- og realskole uden prøve i dette fag.“

Der er ikke foreslået nogen tilsvarende regel i den nye folkeskolelov, idet det principielt må anses for uheldigt, at elever, der i andre fag undervises på færøsk og i øvrigt lever i det færøske samfund, ikke modtager undervisning i færøsk. Der kan vel forekomme tilfælde, hvor en dansk elev overflyttes

¹⁾ Det nævnte bilag til kommissionens betænkning er ikke optrykt i nærværende lovforslag.

F. t. l. om folkeskolen på Færøerne.

til en færøsk skoles realafdeling kort tid før eksamen, og hvor det ville være rimeligt at fritage eleven for årskarakter og eksamen i færøsk, således at karakteren ikke skal være afgørende for, om den pågældende består eksamen, men eventuelle regler herom må kunne fastsættes administrativt i henhold til reglen i § 20, stk. 7.

Til § 20.

Reglerne om realeksamen svarer hovedsagelig til de gældende regler om den nuværende realeksamen.

Ifølge bestemmelsen i stk. 2, sidste punktum, sker der fremtidig en begrænsning af den mundtlige eksamen, således at denne kun kommer til at omfatte et nærmere fastsat antal af de fag, hvori der er undervist i realafdelingen. En sådan begrænsning har allerede i en årrække været gældende for mellemskoleeksamen og studentereksamen.

Efter reglen i stk. 5 skal der på beviserne for realeksamen anføres årskarakterer samt karaktererne i de enkelte fag ved prøverne, medens der ikke angives gennemsnitskarakter eller hovedkarakter. I bemærkningerne til det danske lovforslag om ændringer i folkeskoleloven udtales vedrørende den tilsvarende bestemmelse:

„Det er derimod ikke tanken, at der skal angives noget gennemsnit af karaktererne eller nogen hovedkarakter, idet man har ment, at alene karaktererne i de enkelte fag kan og bør være vejledende ved bedømmelsen af den enkelte elevs kvalifikationer i forskellige retninger, men skolerne må til internt brug kunne udregne karakterernes gennemsnit til afgørelse af, om den enkelte elev har bestået eksamen.“

Til § 21.

De fastsatte betingelser for at kunne ansættes som lærer ved folkeskolen på Færøerne svarer i hovedsagen til de gældende regler herom i bygdeskoleanordningen af 1912 § 11. For Thorshavn kommuneskoles vedkommende henvises til bekendtgørelsen af 1896 § 9.

I forslaget er dog udeladt den i bygdeskoleanordningen anførte bestemmelse, hvorefter „lærere (lærerinder), der have søgt videre uddannelse, f. eks. ved statens lærerhøjskole, ville, når alt ellers er lige, have fortrinnsvis ret.“ Reglen må anses for overflødig, idet det naturligvis vil indgå i de indstillende og ansættende myndigheders samlede bedømmelse af en ansøgers kvalifikationer, hvilken uddannelse den pågældende har.

Bestemmelsen i stk. 3 om vandrelerere svarer med uvæsentlige ændringer til bygdeskoleanordningens § 9, stk. 2.

Et mindretal (Poul Petersen) har ønsket, at 50 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

vandrelererne ansættes som tjenestemænd under Færøernes skoledirektion.

Til § 22.

Efter bestemmelsen vil en lærer kunne ansættes ved en kommunes eller et skoleforbunds samlede skolevæsen og er i så fald pligtig at gøre tjeneste ved flere skoler inden for kommunen eller skoleforbundet. Reelt ligger der ikke heri nogen større ændring fra de gældende regler, idet en lærer også nu kan ansættes ved flere skoler, jfr. bygdeskoleanordningens § 14. Imidlertid vil det være praktisk — navnlig med henblik på en centralisering af en kommunes skolevæsen — at kunne ansætte en lærer ved en kommunes samlede skolevæsen.

Til § 23.

Det i bestemmelsen anførte tidspunkt for undervisningspligtens indtræden svarer til de gældende regler, jfr. bygdeskoleanordningens § 1 og skoleloven af 1854 § 13. Efter forslaget ophører undervisningspligten med udgangen af det skoleår, hvori barnet er fyldt 14 år, medens et barn efter gældende regel kan forlanges udskrevet af skolen straks ved barnets fyldte 14. år, selvom dette er midt i skoleåret. Denne regel må anses for meget uheldig, såvel for eleven, som ikke opnår den afrunding af undervisningen, der er tilsigtet i det 7. skoleår, som for undervisningen i almindelighed, der lider under, at eleverne successivt forlader klassen i skoleårets løb.

Reglen i stk. 3 er begrundet i et lignende synspunkt som lige anført. Der er dog her mulighed for at opnå skoledirektionens samtykke til at blive udskrevet inden skoleårets udgang.

Til §§ 24-26.

Bestemmelserne er i principiel overensstemmelse med de gældende regler om, hvem der har ansvaret for et barns fyldestgørende undervisning, og om, at der alene er pligt til at lade et barn undervise i folkeskolen, når barnet ikke på anden måde får en undervisning, der kan stå mål med folkeskolens. Der henvises til de hidtil gældende regler i skoleloven af 1854 § 35, bekendtgørelsen af 1896 § 7 og bygdeskoleanordningens § 18.

Til §§ 27 og 28.

Bestemmelserne vedrørende forsømmelser er stort set i overensstemmelse med de hidtil gældende. Dog er det i § 28 henlagt til skolekommissionen at træffe bestemmelse om, hvilken reaktion der skal foretages overfor ulovlige forsømmelser, medens det i bygdeskoleanordningens § 3 er forstanderskabet; i Thorshavn har det også hidtil

været skolekommissionen, der har denne bemyndigelse, jfr. bekendtgørelsen af 1896 § 7.

Vedrørende bestemmelsen i § 28, stk. 5 in fine, bemærkes, at skoledirektionen også efter de gældende regler fører et tilsyn med, at skoleforsømmelser modarbejdes tilstrækkelig effektivt, og med de ret omfattende forsømmelser ved visse skoler må det anses for formålstjentligt, at skoledirektionen kan gribe ind på dette område.

Til § 29.

Paragraffen indeholder regler om den praktiske fremgangsmåde, der må følges for at sikre, at undervisningspligtige børn modtager behørig undervisning.

Til § 30.

Bestemmelserne i stk. 2 om tilskud til kommunens udgifter til befordring af børn må ses i forbindelse med bestemmelserne om centralisering af skolevæsenet, jfr. § 2, stk. 3, og bemærkningerne dertil.

Til § 31.

Reglen i stk. 1, hvorefter det er kommunen, der har pligt til at sørge for, at alle undervisningspligtige børn, hvis forældre ønsker dem undervist i folkeskolen, kan få fyldestgørende undervisning, er i overensstemmelse med den forpligtelse, der også påhviler kommunerne efter gældende regler. Vedrørende udgifterne herved er det i forslaget § 41 præciseret, at det principielt er kommunen, som skal afholde disse, men da den mest tyngende udgiftspost, lærerlønningerne, afholdes af statskassen og landskassen, jfr. § 45 i lov nr. 210 af 18. maj 1960 om lønninger m. m. til lærere ved folkeskolen på Færøerne, begrænses kommunens udgifter vedrørende skolevæsenet hovedsagelig til tilvejebringelse af skolebygninger, tjenesteboliger til lærere samt undervisningsmateriel. Til opførelse af skolebygninger og lærerboliger ydes der endvidere efter de for tiden gældende regler tilskud fra statskassen og landskassen med tilsammen 40 % af udgifterne.

Stk. 2 omhandler tilfælde, hvor et barn på grund af svagelighed ikke kan følge den almindelige undervisning, og der derfor må indrettes særundervisning for barnet.

Lærerlønningensloven af 18. maj 1960 indeholder i § 34 følgende bestemmelse:

„Skoledirektionen kan træffe særordninger med hensyn til undervisning af mindre børnetal fra isoleret beliggende steder.“

I bemærkningerne til forslaget til den tilsvarende bestemmelse i § 20 i lærerlønningensloven af 12. april 1949 hedder det vedrørende den pågældende bestemmelse:

„Når skoledirektionen efter denne paragraf bemyndiges til at træffe særordninger med hensyn til undervisning af mindre børnetal fra isoleret beliggende steder, er det kun en lovfæstelse af en eksisterende praksis.

Når børnetallet i en bygd eller i en del af en bygd er utilstrækkeligt til oprettelse af en selvstændig skole, kan man f. eks. træffe en af følgende ordninger:

1. indrette en befordringsordning for samtlige børn til den nærmest liggende skole,
2. lade børnene indlogere ved den nærmeste skole,
3. begrænse de to forannævnte ordninger til de større børn, medens der oprettes en forskole for børn indtil 10 års alderen på stedet,
4. antage en huslærer til undervisning af de pågældende børn,
5. lade en af lærerne ved den nærmeste skole mod ekstrahonorar og befordringsgodtgørelse, jfr. § 8, undervise børnene på stedet 2 à 3 dage ugentlig.“

Der er herefter næppe anledning til — som i den danske folkeskolelov § 51, stk. 2 — i den færøske skolelov at give nærmere regler for undervisning af børn fra fjertliggende og svagt befolkede dele af en kommune. Det ville i øvrigt for Færøernes vedkommende, hvor så mange specielle tilfælde kan forekomme, være overordentligt vanskeligt at give udtømmende regler herfor.

Til § 32.

Efter denne bestemmelse kan et barn fritages for kristendomsundervisning i skolen efter de i paragraffen fastsatte regler, jfr. den gældende regel i bygdeskoleanordningens § 7, hvorefter forældre, der står uden for folkekirken, kan forlange deres børn fritaget for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab.

Til § 33.

Da kristendomsundervisningen i folkeskolen skal være i overensstemmelse med folkekirken evangelisk-lutherske lære, jfr. forslaget § 1, kan der tænkes tilfælde, hvor en lærer på grund af sin afvigende opfattelse ikke ønsker at undervise i kristendomskundskab, og i § 33 fastsættes de nærmere regler for sådan undervisningsfritagelse.

Til § 34.

Med bestemmelsen er tænkt på tilfælde, hvor forældre på grund af deres religiøse overbevisning ønsker afvigelser fra den almindelige ordning af undervisningen, f. eks. ønsker børnene fritaget for

at søge skole om lørdagen. I sådanne tilfælde kan skoledirektionen tillade afvigelser på nærmere fastsatte betingelser.

Til § 36.

I den danske folkeskolelov går man betydeligt videre i kravet om indretning af gymnastiksal og idrætspladser. Den danske folkeskolelovs § 56 påbyder således indretning af gymnastiksal ved enhver skole, der underviser børn over 12 år.

Imidlertid må det for de små bygder anses for økonomisk uoverkommeligt at indrette gymnastiksal. Efter forslaget er der derfor kun pligt til at indrette gymnastiksal ved de større skoler, hvor der undervises over 50 børn.

Til belysning af rækkevidden af denne bestemmelse skal oplyses, at bygdeskolernes elevantal pr. 1. januar 1959 var følgende:

28 skoler havde	1- 10 elever
18 — —	11- 20 —
14 — —	21- 30 —
4 — —	31- 40 —
5 — —	41- 50 —
4 — —	51- 60 —
1 — —	61- 70 —
2 — —	71- 80 —
3 — —	81- 90 —
1 — —	91-100 —
6 — —	over 100 elever.

Der er således ialt 69 skoler med 1-50 elever, medens 17 skoler har et større elevantal.

Ved de sidstnævnte bygdeskoler findes 5 gymnastiklokaler, medens 4 er under opførelse.

Til § 38.

I samarbejde med landslægen og landsskolekonsulenten er der i de senere år med et godt resultat udfoldet bestræbelser for at forbedre toiletforholdene og de hygiejniske forhold i øvrigt ved skolerne. Paragraffens bestemmelser tilsigter en fortsat udvikling på dette område.

Til § 39.

Medens reglerne om benyttelse af en skoles lokaler til andet formål end skolens undervisning nu er fastsat i et af skoledirektionen udstedt cirkulære, overlades det efter forslaget til kommunalbestyrelsen at træffe bestemmelse i så henseende. Opstår der spørgsmål om, hvorvidt brugen af skolelokaler strider mod skolens tarv, skal sagen forelægges skoledirektionen til endelig afgørelse.

Til § 43.

Afsnit VII — §§ 43-53 — omfatter bestemmelser om folkeskolens styrelse og tilsyn inden for de en-

kelte kommuner, det vil nærmere sige kommunalbestyrelsens og skolekommissionens beføjelser og pligter i relation til folkeskolens styrelse og tilsyn. De hidtil gældende bestemmelser herom er dels spredt i lovgivningen, herunder kommunallovgivningen, dels meget ufuldstændige.

I § 43 fastslås som den principielle hovedregel, at det er kommunalbestyrelsen, der træffer bestemmelse om alle forhold vedrørende folkeskolen, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Tilsynet med og styrelsen af kommunens skoler er henlagt til skolekommissionen, hvis opgaver nærmere omhandles i §§ 46-49. Denne ordning er i overensstemmelse med den gældende, jfr. lov nr. 30 af 28. februar 1872 om de færøske landkommuners styrelse § 15, hvorefter forstanderskabet styrer de kommunale anliggender, og det nærmeste tilsyn med skolevæsenet føres af skolekommissionen, jfr. lov nr. 214 af 20. maj 1933 om skolekommissioner i landkommunerne på Færøerne. For Thorshavns vedkommende henvises til lov nr. 126 af 27. maj 1908 om byen Thorshavns kommunale styrelse § 24. Foruden i de nævnte love findes spredte bestemmelser om skolekommissionerne i skoleloven af 1854, bekendtgørelsen af 1896 og bygdeskoleanordningen af 1912.

Til § 44.

Bestemmelserne vedrørende udarbejdelse af skoleplaner og undervisningsplaner svarer i princippet til de gældende regler herom, jfr. bygdeskoleanordningens § 8.

Til § 45.

Efter forslaget vælges skolekommissionen af kommunalbestyrelsen. Efter de gældende regler består skolekommissionen i Thorshavn af sognepræsten, der er født medlem, og 2 medlemmer, der vælges af byrådet, og hvoraf mindst det ene skal vælges af byrådets egen midte. På bygd vælges skolekommissionen af de i skolekommissionskredsen bosatte lagtingsvælgere, dog således, at hvis ingen gyldig kandidatliste indleveres, vælges skolekommissionen af forstanderskabet.

Efter de i Danmark gældende regler, jfr. lov nr. 200 af 12. april 1949 § 4, vælges et mindretal af skolekommissionens medlemmer af forældrene til de børn, der er indskrevet i skolen, medens flertallet af skolekommissionens medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen.

Den her foreslåede ordning svarer således nærmest til den for Thorshavn kommune gældende ordning.

Reglen i stk. 3 om valgbarhed svarer til den gældende regel for bygdekommunerne.

Til §§ 46-49.

Paragrafferne indeholder de nærmere regler om skolekommissionens opgaver. Der er ikke principiel forskel i forhold til de gældende regler, men forslaget er mere udtømmende og detaljeret end de nuværende regler. Dog er en enkelt opgave, håndhævelse af bestemmelserne til modarbejdelse af skoleforsømmelser, jfr. § 46, stk. 2, der for bygdernes vedkommende hidtil har påhvilet forstanderskabet, nu overdraget skolekommissionen; der henvises herom til forslagets § 28 og bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen i § 47, stk. 7, der er ny, tilsigter at tilvejebringe et bedre grundlag for de indstillende og ansættende myndigheder ved bedømmelsen af ansøgere kvalifikationer.

Til § 50.

Efter bestemmelsen i stk. 2 deltager lærerrepræsentanter i skolekommissionens møder.

Et mindretal (Poul Petersen, J. P. Joensen og Johan Djurhuus) har ønsket, at foruden skolens (skolernes) leder(e) også fælleslærerrådets formand fik adgang til at deltage i møderne; der er her henvist til, at lærerne må have en berettiget interesse i at være repræsenteret ved skolekommissionens møder, hvor spørgsmål af vital interesse for lærernes daglige virke kommer til behandling, og at der i øvrigt i den danske skoletilsynslov er givet fælleslærerrådets formand adgang til skolekommissionens møder.

Til § 53.

Bestemmelsen tilsigter at tilvejebringe en dybere forståelse mellem skole og hjem, således at samarbejdet — til gavn for børnene — kan fremmes.

Til § 54.

I afsnit VIII — §§ 54-61 — er fastsat regler om overledelsen af og overtilsynet med skolen, i §§ 54-57 om skoledirektionen, i §§ 58-60 om landsskolekonsulenten og i § 61 om en konsulent for særundervisningen.

Reglen i § 54, stk. 1, er for så vidt angår skoledirektionens sammensætning identisk med den gældende regel, jfr. skoleloven 1854 § 30, alene med den forskel, at lagtinget efter forslaget er friere stillet end hidtil, idet lagtinget efter forslaget kan vælge sine repræsentanter i skoledirektionen også blandt ikke-lagtingsmedlemmer. Valgperioden har hidtil været 1 år, medens det nu foreslås, at valget skal gælde for lagtingets valgperiode; dette vil have betydning for kontinuiteten i skoledirektionens arbejde.

Et mindretal (Martin Holm) har ønsket, at der i stk. 1, næstsidste punktum, indføjes: „hvoraf én skal være bosiddende i Thorshavn.“ Som begrundelse anføres, at skoledirektionen let kan komme i den situation, at den med meget kort varsel skal tage stilling til en sag, hvorfor det ville være praktisk, om 3 af de 5 medlemmer var bosiddende i Thorshavn.

Vedrørende de i stk. 3-7 foreslåede bestemmelser om ansættelse af en skoledirektør, dennes forretningsområde m. v. bemærkes følgende:

Efter den gældende ordning varetages skoledirektionens daglige forretningsførelse af rigsbudsmanden og hans kontor. På forslag af Martin Holm har kommissionen drøftet en nyordning på dette område, således at der som forretningsfører for skoledirektionen ansættes en skoledirektør, hvis opgave alene skulle være at beskæftige sig med skolevæsenets administration. Forslagsstilleren har navnlig fremhævet, at en sådan ordning vil sikre kontinuiteten i arbejdet med skoleopgaverne, og at arbejdet til fremme af skolevæsenets udvikling i det hele kan effektiviseres under en sådan ordning.

Til nærmere belysning af arbejdsområdet for en skoledirektør er udarbejdet det nedenfor anførte udkast til instruks.

Udkast til instruks for skoledirektøren på Færøerne.

I medfør af § 54, stk. 5, jfr. stk. 3, i lov om folkeskolen på Færøerne af . . . . . fastsættes følgende vedrørende skoledirektørens myndighed og forretningsområde.

1.

Skoledirektøren er skoledirektionens forretningsfører og varetager som sådan alle skoledirektionens daglige forretninger. Han forbereder afgørelsen af alle til direktionen indkomne sager, foranstalter tilvejebragt de oplysninger, der måtte mangle, fremskaffer alle nødvendige erklæringer og foranlediger, at de i direktionen forhandlede sager ekspederes så hurtigt som muligt i overensstemmelse med de af direktionen tagne beslutninger.

2.

Han bekendtgør indtrædende vakancer i normerede lærerembeder, modtager ansøgninger om sådanne og stiller motiveret forslag til direktionen til embedernes besættelse.

3.

Han ekspederer uden forelæggelse for direktionen, men under rekurs til denne, andragender om flyttegodtgørelse i henhold til de derom fastsatte regler, sager om ansættelse af vikarer, anvisning af løn-

ninger til lærere, aspiranter og vikarer efter de derom fastsatte regler, anvisning af pensioner, bevilling og anvisning af statstilskud til ophold på højskoler og husholdningsskoler.

4.

Han udarbejder forslag til det årlige budget for skolevæsenet og foranlediger dette forelagt skoledirektionen til godkendelse, hvorefter skoledirektionen inden den derfor fastsatte tid fremsender dette til undervisningsministeriet og Færøernes landsstyre.

5.

Han påser i samarbejde med landsskolekonsulenten, at de af direktionen stadfæstede skole- og undervisningsplaner overholdes, og at der ved ændring i en kommunes skolevæsen eller i undervisningen i en skole indgives nye planer, der forelægges skoledirektionen til stadfæstelse.

6.

Han påser, at der indkommer forsømmelseslister for samtlige skoler, og foretager en kritisk gennemgang af disse til bedømmelse af, om der af de lokale skolemyndigheder foretages tilstrækkeligt til imødegåelse af ulovlige forsømmelser.

7.

Han påser i det hele, at de gældende love og bestemmelser om skolevæsenet på Færøerne overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes. Han tager initiativ til, at mulige mangler og fejl kan blive afhjulpet eller forslag dertil udarbejdet, søger hindringer ryddet af vejen og skolevæsenets udvikling fremmet.

Da det pædagogiske tilsyn med skolen — undervisningen, eksaminer, undervisningsmateriel — udøves gennem landsskolekonsulentens virksomhed, vil der ikke for skoledirektøren blive opgaver direkte af denne art.

Martin Holm har skriftligt i kommissionen fremsat følgende udtalelse vedrørende den foreslåede nyordning:

„Selv om det af rigsombudsmanden og hans kontorchef udarbejdede arbejdsgrundlag for den i § 54 stk. 3 foreslåede skoledirektør i 7 punkter viser, at han vil få et stort og nyttigt arbejdsfelt, fik jeg det indtryk på kommissionsmødet den 1. december, at enkelte af kommissionens medlemmer ikke følte sig overbevist om nødvendigheden af en sådan leder.

Da vedtagelsen og gennemførelsen af § 54, stk. 3, efter min mening er af afgørende betydning for det fulde udbytte af det foreliggende lovforslag, vil jeg

ganske kort trække op nogle af de motiver, som jeg før har fremført mundtligt:

Når fundamentet under vor folkeskolelov ikke er væsentligt ændret siden 1854, kan det uden overdrivelse siges, at vor skolelovgivning gennem mange år har trængt til en ajourføring, og at denne manglende ajourføring er hovedårsagen til, at vor folkeskole frembyder et så kalejdoskopisk billede, som tilfældet er, både hvad angår læse- og skoleplan, helheden og skolevæsenet til stor skade.

Da de skiftende amtmænd siden 1854 har været skoledirektionsformænd og dermed siddet inde med den på Færøerne værende højeste myndighed på skolevæsenets område, er det heller ikke en overdrivelse at påstå, at de skiftende amtmænd må bære hovedansvaret for, at vi er kommet så langt bagud, som tilfældet er.

Næppe har det været manglende interesse for det færøske skolevæsen, der har gjort sig gældende. Snarere er hovedårsagen den, at de rent arbejdsmæssigt ikke har kunnet overkomme det. De skiftende amtmænd har haft nok med at sætte sig ind i det bestående og har derfor ikke haft mod til at foreslå fornyelser. Det samme kan siges om deres fuldmægtige — direktionens forretningsførere — der rejste hjem, når de havde sat sig ind i tingene. Så begyndte en ny mand at føle sig frem.

Med den nuværende ordning har vi ingen garanti for, at vort skolevæsen i fremtiden med skiftende rigsombudsmand og forretningsførere bliver forskånet for den samme mangel på kontinuitet.

Det må dog tilføjes, at i landsskolekonsulenten har vi en garanti for, at et skifte af rigsombudsmanden og hans kontorchef ikke vil have så skadelig virkning på skolevæsenet som i amtmandsperioden.“

Vedrørende udgifterne ved en nyordning som foreslået er der udarbejdet følgende overslag:

Løn til skoledirektøren	35 000 kr.
Løn til personale:	
2 kvindelige kontorassistentter	20 000 kr.
1 fuldmægtig	20 000 - 40 000 kr.
Leje af kontorlokaler	14 000 kr.
Kontorudgifter i øvrigt (papir, porto, tryksager, afskrivning på møbler og maskiner)	20 000 kr.
	<hr/>
	109 000 kr.

Med hensyn til udgiften til kontorlokaler er der regnet med, at der ved etableringen samtidig tilvejrbringes passende kontorer til landsskolekonsulenten og konsulenten for særundervisningen.

Der er ikke i kommissionen opnået enighed om det omhandlede forslag vedrørende oprettelse af

et særligt embede som skoledirektør. Et flertal mener imidlertid, at den foreslåede nyordning indebærer sådanne fordele for det færøske skolevæsens udvikling, at forslaget bør fremmes, medens mindretallet ikke mener, at der er grundlag for at ændre den nuværende ordning.

Såfremt der oprettes et skoledirektørembede, vil det efter kommissionens opfattelse være ønskeligt, at skoledirektøren tillige varetager forretningsførelsen for det under Færøernes landsstyre hørende skolevæsen, således at det samlede færøske skolevæsen kunne koordineres. Da dette spørgsmål som særanliggende alene henhører under hjemmestyret, er der ikke i lovforslaget foreslået bestemmelser herom.

Martin Holm har foreslået en bestemmelse herom udformet således:

„Skoledirektøren skal endvidere efter nærmere af Færøernes landsstyre fastsatte regler varetage forretningsførelsen af det under landsstyret hørende skolevæsen, herunder gymnasiet. Han skal have myndighed og pligt til over for landsstyret at rejse spørgsmål af betydning for undervisningen og skolevæsenet i det hele taget og at påse, at påbudte foranstaltninger iværksættes.“

Som bemærkning til bestemmelsen anfører forslagsstilleren følgende:

„Da landsstyret er valgt for 4 år ad gangen, de lagtingsvalgte medlemmer af skoledirektionen ligeså, og ingen af landsstyrets fuldmægtige ei heller kontorchefen har den specielle opgave at arbejde med og for skolevæsenet, kan den i skoledirektionen påviste mangel på kontinuitet gøre sig endnu mere gældende i det arbejde, som på dette område må gøres i landsstyret. — Alene „Studentaskulans“ 25-årige sørgelige historie er bevis nok.“

Den her foreslåede ordning, som medfører, at skoledirektøren også bliver landsstyrets forretningsfører og tilsynsførende, er ikke blot foreneligt med det, der iøvrigt står i § 54, stk. 3, men den er tillige en absolut nødvendighed for en koordination af det samlede færøske skolevæsen.“

Til §§ 55-57.

Skoledirektionens opgaver er stort set i overensstemmelse med den gældende ordning, idet dog gennemførelsen af den nye lærerlønningslov vil medføre yderligere opgaver, jfr. således § 56, stk. 6, om flyttegodtgørelse.

Til §§ 58-60.

Stillingen som landsskolekonsulent oprettedes ved lov nr. 282 af 23. november 1955. De i forslaget

fastsatte bestemmelser om landsskolekonsulentens arbejdsopgaver er i overensstemmelse med den gældende ordning.

Til § 61.

Ved gennemførelsen af den i § 2, stk. 2, omhandlede særundervisning kan det vise sig nødvendigt — til bistand for skoledirektionen, landsskolekonsulenten og skolerne — at knytte en særlig konsulent til folkeskolen på Færøerne.

Oprettelsen af en stilling som konsulent for særundervisningen er hjemlet i lærerlønningsloven af 18. maj 1960 § 32, jfr. paragraffens 6. lønningsklasse, men det vil efter nærværende forslag i stedet for at normere en tjenestemandstilling være muligt at lade en dertil kvalificeret lærer virke som konsulent på honorarbasis, såfremt det ikke skønnes for nødvendigt, at en konsulent stiller hele sin arbejdskraft til rådighed til det omhandlede arbejde, jfr. paragraffens stk. 3 og 4.

Til §§ 62-64.

Reglerne i afsnit IX omhandler den indre styrelse af den enkelte skole.

Bestemmelsen i § 64 om lærerråd og fælleslærerråd er en nydannelse. Den gældende folkeskolelovgivning indeholder enkelte regler om lærerpersonalets medvirken ved ordning af skoleforhold, jfr. således bygdeskoleanordningens § 8, hvorefter skole- og undervisningsplaner udarbejdes af forstanderskabet „efter forslag af skolekommissionen i forening med lærerpersonalet“, men et lærerråd som institution kendes ikke. Derimod findes for Færøernes mellem- og realskole regler om lærerråd i bekendtgørelse nr. 54 af 22. februar 1910 § 7.

Bestemmelsen om lærerråd må ses som et naturligt og nødvendigt led i bestræbelserne for at tilvejebringe de bedst mulige skole- og undervisningsforhold til gavn for eleverne.

Efter bestemmelsen skal lærerrådets erklæring indhentes vedrørende en række forhold, men afgørende myndighed tillægges der alene lærerrådet vedrørende spørgsmål om, hvorvidt et barn skal rykkes op i næste klasse, være oversidder eller henvises til særundervisning, jfr. stk. 2. Vedrørende disse spørgsmål træffer lærerrådet endelig afgørelse. Efter den tilsvarende regel i lov nr. 200 af 12. april 1949 § 37, stk. 2, kan lærerrådets afgørelse i et sådant spørgsmål indankes for skolekommissionen til endelig afgørelse. Imidtledt synes det vanskeligt for en skolekommission i spørgsmål som de omhandlede, hvor afgørelse alene træffes på grundlag af de pågældende læreres sagkyndige udtalelse om barnets standpunkt, at yde en selvstændig indsats ved en ny behandling af sagen.

Til §§ 65-66.

Bestemmelserne om kaldelse af lærere svarer i det store og hele til de gældende regler herom og den praksis, der er fulgt. Dog er reglen i § 65, stk. 9, ny. Den er begrundet i ønsket om at kunne skaffe embeder til vandrelærere, der som bekendt ikke er tjenestemænd, idet det har vist sig vanskeligt for lærere, der har virket som vandrelærere, at opnå indstilling fra de respektive lokale skolemyndigheder til et ledigt lærerembede. Endvidere er der trang til reglen for lærere, der i en årrække har været ansat ved de mindste skoler, idet samme vanskelighed med hensyn til indstilling til et andet embede gør sig gældende her. Det må anses for rimeligt af hensyn til de pågældende og tillige for nødvendigt af hensyn til fremtidig tilgang af kvalificerede lærerkræfter til de omhandlede stillinger, at der skabes mulighed for de pågældende for at opnå et fast embede, henholdsvis ansættelse i et andet embede. — De lokale skolemyndigheders personlige forhold til en lærer spiller en betydelig større rolle ved de mindre skoler end ved de store, købstadordnede skoler, hvorfor reglen er begrænset til disse sidste skoler.

Til § 67.

Reglen, der er ny i den færøske skolelovgivning, svarer til reglen i § 42 i loven om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn af 12. april 1949.

Kommissionens flertal er af den opfattelse, at reglen ikke alene varetager hensynet til undervisningen i den pågældende skole, men at den tillige er en betryggelse for vedkommende lærer.

Et mindretal (Poul Petersen) ønsker principielt ikke denne regel indført i den færøske skolelovgivning. Han henstiller imidlertid, at skoledirektionen i tilfælde, hvor det ved undersøgelsen konstateres, at den pågældende lærer ikke bærer skylden for det opståede misforhold, benytter den ovenfor omtalte adgang i § 65, stk. 9, til at ansætte læreren, om vedkommende ønsker det, i et andet embede.

Til belysning af, hvilke sager der kan tænkes at blive rejst i medfør af bestemmelsen, er der som bilag 2 optaget en kendelse afsagt i henhold til den for den danske folkeskole gældende tilsvarende bestemmelse.¹⁾

Til § 71.

Det vil være nødvendigt i forbindelse med en ny skolestruktur på Færøerne også at ændre mellem- og realskolens opbygning, således at skolen bliver 3-årig svarende til nuværende 3. mellem, 4. mellem og realklassen. Det er ikke nogen nødvendighed i denne anledning at ændre skolens status som selv-

stændig skole. Imidlertid vil den nye skolestruktur medføre, at den forberedende undervisning i 6. og 7. skoleår i engelsk, tysk og matematik skal varetages af Thorshavn kommuneskole, og det er derfor naturligt, at kommuneskolen og den 3-årige realskole bliver knyttet sammen på samme måde, som det vil blive tilfældet i de øvrige folkeskoler med realafdeling. Man kan herved opnå den mest rationelle anvendelse af lærerkræfterne ved de nuværende 2 skoler, idet lærerne efter deres særlige forudsætninger og interesser vil kunne undervise eleverne i bestemte fag i såvel hovedskolen som i realafdelingen, f. eks. i sprog, matematik, fysik, gymnastik, sløjd og sang.

Elevtallet pr. 1. januar 1959 var i Thorshavn	
kommuneskole	554
Mellem- og realskolen	274
	<u>ialt 828</u>

Skolen vil således vel blive en stor skole, men ikke større end f. eks. mange skoler i Danmark. Med hensyn til ledelsen vil inspektøren få en viceinspektør til hjælp ved administrationen, idet der efter reglerne i lærerlønningssloven af 18. maj 1960 § 33, stk. 1, vil blive normeret en viceinspektør for hver dobbelt klasserække hele skolen igennem, bortset fra 9. klasse og de to ældste klasser i realafdelingen, dog at der altid normeres en stilling som viceinspektør for hver 500 børn. Efter det voksende elevtal vil det kunne forudses, at der i de to skoler sammenlagt inden længe vil være 1 000 elever, således at der skal ansættes 2 viceinspektører. Under hensyn til den udvikling, Thorshavn kommuneskole er inde i, og for samtidig at lette sammenlægningen af de 2 skoler, foreslås det i stk. 2, at der straks ansættes 2 viceinspektører ved den sammenlagte skole.

Vedrørende reglen i stk. 3 bemærkes, at der angående aflønning af lærerne ved mellem- og realskolen er fastsat følgende regler i § 19 i bekendtgørelsen af 22. februar 1910, som ændret ved bekendtgørelse af 2. september 1953:

„Skolens Lærerpersonale lønnes efter de til enhver Tid for det kommunale Skolevæsen i Købstæderne i det øvrige Kongerige gældende højeste Skalaer henholdsvis for Overlærere og for Lærere og Lærerinder.

Der tillægges Overlæreren fri Bolig for en gift, som afkortes i hans Pengeløn (efter Tjenestemandsløvens Regler).

Beregningen af Tjenestealderen sker efter de til enhver Tid for Overlærere og Lærere og Lærerinder

¹⁾ Det nævnte bilag til kommissionens betænkning er ikke optrykt i nærværende lovforslag.

i Købstæderne i det øvrige Kongerige gældende Bestemmelser.

De til enhver Tid for Lærere ved Folkeskolen i det øvrige Kongerige gældende Regler om Time-reduktion og Overtimebetaling finder tilsvarende Anvendelse for Skolens Lærerpersonele.“

Til § 72.

Efter bestemmelsen i stk. 2 vil den fremtidige skoleordning senest blive effektiv således:

Skoleår:	Oprettes:	
1961-62	6. klasse	
1962-63	7. klasse	
1963-64	8. klasse	1. real
1964-65	9. klasse	2. real
1965-66		3. real

Den nuværende ordning afvikles senest således:

Skoleår:	Oprettes sidste gang:	
1960-61	1. mellem	
1961-62	2. mellem	
1962-63	3. mellem	1. præliminærklasse
1963-64	4. mellem	2. præliminærklasse
1964-65	Realklasse	3. præliminærklasse

Der er intet til hinder for, at nyordningen ved skoleplansbestemmelser kan indføres tidligere end ovenfor anført, når de stedlige skolemyndigheder ønsker dette.

FÆRØERNES LANDSSTYRE

Bilag 1.

*Tórshavn, 3. august 1960.**Til Færøernes Lagting.***Lagtings sag nr. 7/1960: Ny skoleordning for Færøerne.**

Landsstyret tillader sig at forelægge for tinget forslag fra 12-mands udvalg valgt af Færøernes skoledirektion om ny skoleord-

ning for Færøerne og tillader sig at henvise til forslagene og bemærkningerne i sagen.

N. Winther Poulsen
landsstyresmand

J. Djurhuus

Oversættelse.

Bilag 2.

Betænkning i lagtings sag nr. 7/1960: Ny skoleordning for Færøerne.

Sagen blev fremsat af landsstyret 8. august 1960, men kom ikke til 1. behandling før 16. januar 1961. Da blev den efter lang debat henvist i særligt 5-mands udvalg.

Landsstyret henviser i sin forelæggelses-skrivelse til forslag og bemærkninger fra 12-mands udvalg, som Færøernes skole-direktion 25. februar 1959 vedtog at ned-sætte til behandling af spørgsmålet om ny-ordning af skoleforholdene på Færøerne. Disse forslag og bemærkninger er samlet i en drøj bog, kaldet Betænkning afgivet af den af Færøernes skoledirektion nedsatte kommission til udarbejdelse af forslag til en ny skoleordning for Færøerne, og ud-valget har temmelig grundigt gennemgået dette materiale, der er i to dele, ved at 12-mands udvalget delte sig i et flertal med 11 medlemmer og med 1 medlem alene i mindretal.

Flertallet i udvalget er enigt om at fore-slå tinget at vedtage flertallets forslag med nogle mindre rettelselser og enkelte ændrin-ger.

I § 12 i forslaget bliver foreslået, at alle skolebørn får gratis skoleartikler for kom-munens regning.

Udvalget har henvendt sig til skolein-spektør Z. Sørensen med forespørgsel om, hvilke udgifter dette vil medføre for Tórshavns kommuneskoles vedkommende, og svarer han, at i 5. klasse i kommuneskolen, som han vil ansætte som middelklasse hvad angår brug af skoleartikler, er denne ud-gift ca. 118 kr. pr. barn (se vedlagte bilag¹⁾). De fleste kommuner vil synes, at dette vil blive en tung byrde, men på den anden side har alle børn i henhold til forslaget undervisningspligt, og skal således holde sig med alt, som skolen kræver. De som så ikke har råd dertil, bør alligevel få artik-lerne gratis, og udvalget foreslår, at der

gives kommunalbestyrelserne frie hænder i den anledning.

Skolekommissionerne ved bygdeskolerne er hidtil blevet valgt direkte af folket, sam-tidig som valg af kommunalbestyrelsen finder sted, medens dette ny forslag i § 45, stk. 2, foreslår, at kommunalbestyrelserne vælger skolekommissionerne, ligesom der hidtil er blevet gjort i Tórshavn.

Udvalget foreslår, at dette forbliver ufor-ændret som hidtil og ens for hele landet.

I § 58 siges om ansættelse af landsskole-rådgiver, at den, der bliver ansat, skal have arbejdet et vist antal år ved folke-skolen på Færøerne eller i Danmark. Ud-valget mener, at det er først og fremmest nødvendigt, at denne kender den færøske skole helt til bunds, selv om det indrøm-mer, at det har stor betydning, at denne også er vel kendt med skoleordningen uden for Færøerne.

Et mindretal (Knút Wang) ønsker at bemærke:

Der er ikke i dag i tinget flertal for en vidtgående ændring af skolen, så den bliver helt færøsk. Mindretallet har derfor valgt at påvirke det flertalsforslag, som foreligger, og er for så vidt enigt med flertallet om de ændringsforslag, som er fremsat. Mindre-tallet kunne tænke sig, at sammensætning-en af skoledirektionen blev ændret således, at en kommende landsskoledirektør bliver direktionens formand i stedet for rigsom-budsmanden, men mindretallet lægger i dette tilfælde mere vægt på, at en lands-skoledirektør bliver ansat, og henviser mindretallet til det, som et medlem af 12-mandsudvalget, overlærer Martin Holm, har fremført desangående, at hvor gode end de skiftende rigsbudsmænd og deres kontorchefer kan være, så er det ikke mu-ligt at have en fast overledelse i færøske

¹⁾ Det nævnte underbilag er ikke optaget i nærværende lovforslag.

skoleforhold, undtagen hvis en landsskole-direktør bliver ansat, der også, som Martin Holm påpeger, kan tage sig af de særlige færøske skoleområder, som studenterskolen. Der kan her henvises til, at der på Grønland er en særlig landsskoleledende, der også er medlem af skoledirektionen. Mindretallet indrømmer, at der ifølge forslaget er mulighed for at sætte en landsskoleledende, men mindretallet kan kun støtte flertallets forslag, såfremt der i § 54, stk. 3, i stedet for „Der kan ansættes en skoleledende“ sættes „Der ansættes en skoleledende“, og fremsætter samme mindretal (Knút Wang) forslag herom sammen med udvalgets formand Marius Johannesen.

Mindretallet (Hanus við Høgadalsá) fremfører:

Den 25. februar 1959 nedsatte Færøernes skoledirektion udvalg til at udarbejde forslag til ny skoleordning for Færøerne. I udvalget sad 12 medlemmer. Udvalget afholdt det første møde 28. maj 1959, og gjorde sig færdig — efter 6 møder — med sit arbejde 25. februar 1960. — 8. august 1960 har landsstyret lagt sagen for Færøernes lagting til overvejelse.

Elleve av udvalgsmedlemmerne synes at være enige om „Forslag til Lov om folkeskolen på Færøerne,“ medens et medlem (fru Sigríð av Skarði Joensen) fremsætter „forslag til lov om børneskolen“.

Det har altid været og er partiets standpunkt, at skolen bør være færøsk og kun færøsk. For godt og vel hundrede år siden magtede det færøske folk at tilbagevise en udenlandsk skoleordning, og vi bør gøre det endnu mere eftertrykkeligt i 1961. Hjemlig skole er en ret, som alle nationer — små som store — har. Denne ret er nu sat på de forenede nationers program, lige meget hvem der bærer udgifterne. Mindretallet mener, at det første anliggende, der blev gjort færøsk, burde være børneskolen. Nu er tiden kommet, da Færøernes lagting bør vedtage at gøre skolen færøsk, og at man begynder på forberedelserne for at gennemføre dette. Derfor fremsætter mindretallet forslag i overensstemmelse hermed.

Hvis det imidlertid skulle ske, at Færøernes lagting ikke denne gang vedtager at gøre skolen færøsk, til særanliggende, synes mindretallet, at det er ikke svært at vælge

mellem disse to forslag. Mindretallet støtter samstemmende fru Sigríð av Skarði Joensens synspunkter, således som hun har fremført dem i betænkningen.

Det er et tilbageskridt, hvis nu skoleordningen skal vedtages som sædvanlig dansk lov på det danske folketing. Mindretallet foreslår derfor, at den ny ordning bliver sat i kraft ved bekendtgørelse.

Ud fra disse synspunkter tillader et flertal i udvalget (J. H. Danbjørg, H. Petersen og M. Johannesen) sig at fremsætte følgende:

Forslag

Lagtinget vedtager landsstyrets forslag med følgende ændringer:

I § 4, stk. 2, linje 5, ændres „de stedlige dagblade“ til „de færøske aviser“.

I § 12 sættes efter komma „kan efter kommunalbestyrelsens afgørelse“

I § 16, stk. 1, linje 4, ændres § 16 til § 15.

§ 45, stk. 2, får følgende ordlyd: Samtidig med valg af kommunalbestyrelse og efter samme regler som for dette vælges der for hver kommune en skolekommission, der efter kommunalbestyrelsens afgørelse kan bestå af 3 eller 5 medlemmer. Valget gælder for 4 år.

I § 58, stk. 2, sættes punktum efter Færøerne og „eller i Danmark“ slettes.

I § 69, stk. 1, får 1. punktum efter komma følgende ordlyd: „Samtidig med, at de førstkommande ordinære kommunevalg finder sted“.

Forslag

fra

mindretallet (K. Wang og Marius Johannesen):

I § 54, stk. 3, linje 1, slettes ordet „kan“.

Forslag

fra

mindretallet (Hanus við Høgadalsá):

For det første:

Færøernes lagting vedtager, at al landets skoleordning lægges under færøsk lovgivning og administration fra 1. april 1962.

Der pålægges landsstyret, i samarbejde med særlig 5-mands udvalg, som tinget

vælger i denne tingperiode, at foretage alle nødvendige forberedelser i forbindelse med omordningen og at udarbejde forslag til kommende skoleordning, som skal lægges for tinget senest 1. januar 1962.

For det andet:

Færøernes lagting vedtager, at ny skoleordning for Færøerne sættes i kraft ved bekendtgørelse efter synspunkterne i „forslag til Lov om barneskolen“.

Særligt 5-mands udvalg, 18. april 1961.

FØROYA LANDSSTÝRI

Tórshavn, 27. apríl 1961.

Bilag 3.

Rigsombudsmanden på Færøerne.

Hoslagt fremsendes til videre foranstaltning med landsstyrets anbefaling forslag og betænkning i lagtingssag nr. 7/1960: Ny skoleordning for Færøerne i dansk over-

sættelse som vedtaget i lagtinget med 17 stemmer mod 0.

+ bilag.

N. Winther Poulsen.

Landsstyresmand.

J. Djurhuus

RIGSOMBUDSMANDEN PÅ FÆRØERNE

Bilag 4.

*Thorshavn, den 27. april 1961.**Undervisningsministeriet.*

Det meddeles herved, at det af Færøernes landsstyre i Olaisamlingen 1960 for lagtinget fremlagte forslag til lov om folkeskolen på Færøerne den 20. april 1961 blev vedtaget af lagtinget, idet der i forslaget er foretaget visse ændringer. Man skal nærmere henvise til landsstyrets vedlagte skrivelse af 27. april 1961 samt den af lagtingets skoleudvalg afgivne betænkning, der vedlægges med en af landsstyret foretaget oversættelse.

Efter det for skoledirektionen oplyste er der ikke mulighed for, at forslaget til ny folkeskolelov for Færøerne kan blive behandlet i folketinget i indeværende samling. Skoledirektionen har imidlertid overvejet muligheden af allerede fra begyndelsen af det kommende skoleår 1961-62 at tilrettelægge undervisningen i det 6. skoleår i overensstemmelse med forslagets bestemmelser, jfr. forslagets § 15, stk. 2, stk. 5, sidste afsnit, stk. 6 og stk. 7. Herefter skulle der ikke oprettes 1. mellemskole-

klasser i det nye skoleår og optagelsesprøve kunne således undlades.

For så vidt angår undervisningsplan for 6. skoleår efter de foreslåede, nye regler bemærkes, at det af skoledirektionen nedsatte læseplansudvalg er nået så vidt i sit arbejde, at skolerne ved omlægningen af undervisningen vil kunne få vejledning gennem den af udvalget udarbejdede læseplan for dette skoleår.

Skoledirektionen har på et møde den 27. april 1961 drøftet spørgsmålet og har vedtaget at indstille til undervisningsministeriet, at det — under hensyn til de praktiske fordele herved — godkendes, at undervisningen i det 6. skoleår fra skoleåret 1961-62 tilrettelægges som ovenfor anført.

I øvrigt skal man tillade sig at indstille, at lovforslaget forelægges folketinget i den form, hvori det er vedtaget af Færøernes lagting, idet dog den i loven foreslåede ikrafttrædelsesdag udskydes et år.

+ bilag.

N. Elkær-Hansen.
